

ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΕΝΤΑΛΙΡΑ *

Καὶ δὲ Μαντζαβῖνος λυσσιασμένος ἀπὸ τοὺς οἰστρους τῆς λαγνείας του καὶ εἰς τὸ κατακόρυφο τοῦ πάθους τῆς ἐκδικήσεως εὐρισκόμενος, ἐβάλιθηκε νὰ δουλεύῃ τὸ νέο πεντάλιρο τῆς Χρυσαυγῆς του. Δὲν ἔκαμε δῆμος ἔνα μονάχα ἀπὸ τὰ ψεύτικα χρυσαφικά της, ἀλλὰ δύο, δῆμοια καὶ ἀπαράλλακτα μὲ τὸ πωτότυπο εἰς τὸ σχῆμα, ἃν καὶ πολὺ χονδρότερα εἰς τὴν τέχνην, τὰ δόποια μολοντοῦτο εἰς τὰ μάτια κοινοῦ ἀνθρώπου ἐφάνταζαν ὡς δύο καὶ τρεῖς φορὲς πολυτιμότερα ἀπὸ τὸ ἀληθινὸ πεντάλιρο τῆς Χρυσαυγῆς. Καὶ δὲ Μαντζαβῖνος, δὲ δυνατὸς τεχνίτης, ὅταν τοὺς ἔδινε μὲ τὸ μαχαιράκι τῆς δουλειᾶς του τὸ σχῆμα τῆς καρδιᾶς, τὸ ἐκάρφωνε ἄγρια κατὰ πάνω τους σὰν νὰ αἰσθανότανε ὅτι ἦσαν ἀπὸ σύρκα καὶ εἶχαν αἷμα μέσα τους τὰ δύο κάλπικα πενταλίρα καὶ σὰν νὰ ἥθελε στάληθινὰ νὰ τὰ πληγώσῃ κατάρριξαν καὶ τὸ ἔμπηγε λοιπὸν μὲ πάθος δεξιό, ἀριστερά, ἐπάνω, κάτω, καὶ ἔτοιξαν τὰ δόντια του, καὶ τὸ ἔξανταραβοῦσε ἀπότομα, καὶ ἐκεὶ ποὺ τὸ ἔξανακάρφωνε ἔβγαινε ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια του καὶ ἔνα βαθύτατο «ἄ!» καὶ ἐθαρροῦσε ὅτι ἡ σκόνη ποὺ ἔπεφτε ἀπὸ τὸ δούλευμα τῶν πενταλίρων ἦτο κατακόκκινο αἷμα ποὺ ἔσταζε σταλιὰ-σταλιὰ ἀπὸ τὴν σκληρὴν καρδιὰ τῆς Χρυσαυγῆς του καὶ τῆς παλιὸ-Βασιλῶς, καί, διὰ νὰ τὸ πιῇ καὶ νὰ χορτάσῃ τὸ ἀχόρταστο πάθος του, ἔδαγκανε σὰν λυσσιασμένη σκύλλα καὶ ἔγλυφε τὴν λεπίδα τοῦ μαχαιριοῦ του καὶ ἐθαρροῦσε ὅτι ουνφᾶ τὸ αἷμά τους, ὅτι ἔσχιζε τὴν σάρκα τους, καὶ ἐμεθυσοῦσε ἀπὸ ἀνεκδιήγητην ἀπόλαυσιν ἴκανοποιήσεως, καὶ ἀκόμητ ἀγριώτερα ἔμπηγε τὸ μαχαιράκι του εἰς τὸ ἄψυχο μέταλλο καὶ ἐμιονδιούριζε τρειλουλιαστά: «Ἐτσι ὁς τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς σου ποθῶ νὰ σὲ πληγώσω, γυναῖκα! Ἐκδίκησι διψάω! τὴν τιμή σου θέλω νὰ γλυκάνω τὸ πάθος μου γιὰ ὅλες τές πίκρες ποὺ μὲ πότισες!» Καὶ ὅταν ἐτελείωσε τὸ ξενγάρι τῶν πενταλίρων, ἀφ' οὗ τὰ ἐστίλβωσε καλὰ - καλὰ μὲ χρυσόσκονην, τὰ ἀρπαξε χωριστὰ τὸ καθένα, τὰ ἐσήκωσε δύσον ἥμποροῦσε ὑψηλότερα, ἐκάρφωσε τὰ μάτια του πρὸς τὰ κρεμάμενα σὰν σκουλαρίκια ἀπὸ τὰ δάκτυλά του πενταλίρα καὶ τὰ ἔκυτταζε κάμποσα δευτερόλεπτα μὲ φλογερές ματιές διλητηριασμένες ἀπὸ τὸ φαρμακί του μύσους του, καὶ ἐν ᾗ αἱ ἀκτῖνές του τὰ ἔκαμναν νὰ χύνουν σπαθωτὲς λάμψεις τὰ ἔφτυσε ἄγρια καὶ εἰπὲ γαμογελαστά: «Νὰ μὴ βισκαθοῦν! ἔτσι ψεύτικα λάμπει πάντα καὶ ἡ καρδιὰ τῆς γυναικάς!» καὶ τὰ ἐπέταξε περιφρονητικὰ εἰς τὸν μπάγκον

* Ἡ ἀρχή του στὴ σελίδα 67.

του, κ' ἔπειτα τὰ ἐτύλιξε μὲν χρωματιστὸν χαρτὶ τὸ καθένα καὶ τὰ ἔκρυψε χωριστὸν ἐπιλέγοντα σατανικά : «Ἐναὶ πεντάλιῳ καᾶπικο εἶναι ἡ τιμὴ τῆς τιμῆς σου, γυναικα!» Ἀκολούθως ἐκυττάχθηκε καλὰ-καλὰ εἰς τὸν καθρέπτην κ' ἐκινοῦσε ἐπιδοκιμαστικὰ τὸ κεφάλι σὰν νὰ ἐβεβαίωντε τὸν ἑαυτόν του ὅτι εἶναι τέλειος Ἄδωνις, καὶ μοναχὰ τὴν θαυμασίαν χωρίστρων του δὲν εὔρισκε τοῦ γούστου του καὶ τὴν ἐχάλασε διὰ νὰ τὴν ξανακάμῃ ὅχι καλύτερα ἀπὸ ὅ, τι τὴν είχε, κ' ἔπειτα ἐπερίμενε τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Χρυσαυγῆς του, ἡ ὁποία, ἀκριβής εἰς τὴν ὡραν της, ἐπῆγε μετὰ δύο ἡμέρας εἰς τοῦ κουμπάρου τῆς κακοντυμένη, ἀλλὰ πάντα ὥραια μὲ τὸ ἀτίμητο πεντάλιον εἰς τὸν λαιμόν. Ο Μαντζαβῖνος τὴν ἐδέχθηκε περιποιητικώτατα τὴν φορὰν αὐτήν, τῆς είπε ὅμως :

—Τὸ πιστεύεις, κουμπάρα μου, πῶς είμαι μετανοημένος γιὰ τὴν ὑπόσχεσί μου;

—Καὶ γιατί; καὶ γιατί; ἐφώναξε ταραγμένη ἡ Χρυσαυγή.

—Γιατί τὸ πεντάλιο ποὺ σου καμια ἀξίζει χῆλιες φορὲς περισσότερο ἀπὸ τὸ δικό σου! Κύτταξε τὸ πῶς λάμπει, τὸ ἀναθεματισμένο!

Καὶ ὁ Μαντζαβῖνος ἔβγαλε γλήγωρα - γλήγωρα τὸ ἔνα πεντάλιο, τὸ ἐσήκωσε πρὸς τὸν ἥλιον κ' ἔθάμπωσαν τὰ μάτια τῆς Χρυσαυγῆς καὶ τὴν ἔπιασε καρδιοκτύπι ἀπὸ τὴν ἀγαλλίασιν, διότι τέτοιο μοναδικὸ στολίδι θὰ ἐφοροῦσε. Τό ἐκαμάρωνε λοιπὸν βουβῆ πολλὰ δευτερόλεπτα καὶ χορτασμοὺς δὲν είχε. Τὴν ἐκαμάρωνε καὶ ὁ Μαντζαβῖνος βουβὸς εἰς τὸ πρόσωπο καὶ χορτασμὸν καὶ αὐτὸς δὲν είχε, καὶ τῆς ἐκατάτοψης μὲ φλογερὲς ματιές ὅλο τὸ σῶμα, καὶ ἡτο ὑαῦμα πραγματικῶς πῶς κατώρθωσε αὐτὴν τὴν φορὰν νὰ κοστηθῇ καὶ δὲν τὴν ἐχάιδεψε καὶ δὲν ἔκαμε καὶ νὰ τὴν φιλήσῃ. Ἀλλὰ τὰ παθήματα τοῦ ἔγιναν μαθήματα κ' ἐσκέφθηκε ὅτι δὲν ἥλθε ἡ κατάλληλη στιγμὴ νὰ κάμῃ κατ' εὐθεῖαν τὴν ἔφοδον, ἐν ῥ, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην, ἵσα-ἵσα ἥτον ἴσως πολὺ κατάλληλη ὥρα πλέον νὰ τὴν ἐκτελέσῃ. Ἀρκέσθηκε λοιπὸν εἰς κάπως ἐπιτυχημένους ἀκριβοβολισμοὺς μονάχα καί, ὕστερα ἀπὸ μερικὰς στιγμάς, ἀπέσυρε τὸ καᾶπικο κόσμημα ἀπὸ τὰ μάτια τῆς Χρυσαυγῆς καὶ τὸ ἐκόλλησε παραλληλα εἰς τὸ πολύτιμο πεντάλιο ποὺ ἐκρεμότανε ἀπὸ τὸν λαιμόν της καὶ τῆς είπε :

—Κύττα, κουμπάρα μου, τὶ διαφορά! Τὶ κιτρινιάρικο εἶναι τὸ δικό σου καὶ τὶ φλογερὸ τὸ δικό μου! Αἴμα στάζει, τὸ διαολεμένο!

Καὶ στηρίζων τὸ φεύτικο πεντάλιο εἰς τὸν λαιμόν της ἐπίεζε τὸ στῆμός της μὲ τὸ κέροι του, χωρὶς κακοὺς σκοπούς, ἐννοεῖται, καὶ τὰ δουθούνια του ἀνέσαιναν δυνατὰ καὶ ὁ ἀγέρας ἔβγαινε θερμότατος ἀπὸ μέσα τους. Καὶ ἡ Χρυσαυγὴ ὅλη προσορχὴ εἰς τοὺς τελευταίους λόγους του, ἐφώναξε μὲ παιδικὴν ἀφέλειαν καὶ ἀθωότητα, ἡ καῦμένη:

—Νὰ τὰ δῶ στὸν καθρέφτη! νὰ τὰ δῶ! Κ' ἐπῆγεν εἰς τὸν κα-

θρέπτην μὲ τὸ χέρι τοῦ Μαντζαβίνου ἀκκουμπισμένο πέρα καὶ πέρα τώρας εἰς τὸ στῆθός της ἀπὸ τὴν ἔξαιρετικὴν πάντοτε ἀνάγκην νὰ ὑποστηρίζῃ τὸ κάλπικο πεντάλιρό του εἰς τὸν λαιμόν της παράλληλα εἰς τὸ ἀληθινό. Κ' ἐθαύμαζε τώρα ἡ Χρυσαυγὴ εἰς τὸν καθρέπτην τὴν λαμπρότητα τοῦ καινούριου κοσμήματος, ἀπέναντι τοῦ ὅποιου ὠχρίαζε τὸ κιτρινάρικο δικό της, κ' ἐλησμονοῦσε καὶ φτώχεια καὶ δυστυχία, καὶ ὅλο ἐσκέπτετο τὴν λύσσαν ποὺ θὰ ἐκυρίευε τὴν Βασιλίω, ὅταν θὰ ἔβλεπε τὸ νέο τῆς στολίδι, καὶ δὲν αἰσθανόταν διόλου τὸ βάρος τοῦ χεριοῦ τοῦ κουμπάρου τῆς ποὺ ὅχι μόνον ἔκολλημοὺς δὲν εἶχε ἀπὸ πάνω της, ἀλλὰ σὰν ὕπουλο φεῦδι ὅλο κ' ἐχώνετο προδοτικώτατα παρὰ μέσα, καί, σὰν νὰ εἶχε στόμα καὶ μάτια τὸ λυσσιασμένο αὐτὸ χέρι, μὲ τὰς ἀδιαπόπους ἀνακινήσεις του ἔξεδήλωνε διλοζώντανα τὴν ἀπερίγραπτην ἀπόλαυσιν, εἰς τὴν ὅποιαν ἐπαραδίδετο σιγὰ-σιγὰ ὁ Μαντζαβίνος ἐγγίζων τὰ στήθη τῆς Χρυσαυγῆς του καὶ αἰσθανόμενος παραδόξως πότε ὅτι τὴν ἔσφιγγε εἰς τὴν ἀγκαλιά του, πότε ὅτι τὴν ἐφιλοῦσε, πότε ὅτι τῆς ἔλεγε θερμά: «Σ' ἀγαπῶ! σὲ λατρεύω, καρδιὰ τῆς καρδιᾶς μου!» καὶ πότε ὅτι τῆς ἐφώναζε ἀπαίσια: «Σὲ μισῶ! διψάω ἐκδίκησι, ἄκαρδη!» Καὶ τόσον ἦτο μαγνητισμένος εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἀπὸ τὸ ἀκκουμπισμένο ἐπάνω της χέρι του, ὥστε δὲν τὸ ἔξεκόλλησε παρὰ ὅταν ἡ Χρυσαυγή, παραχορτάσασα πλέον νὰ θαυμάζῃ εἰς τὸν καθρέπτην τὴν ὠραιότητα τοῦ νέου κοσμήματος, ἐτραβήχθηκε κάπως ἀπότομα καὶ τοῦ ἐπει :

— Σ' εὐχαριστῶ, κουμπάρε μου, γιὰ τὴν καλωσύνη σου! Τώρα λοιπόν, ὅπως μείναμε σύμφωνοι, σου δίνω ἐνέχυρο τὸ πεντάλιρο σου κ' ἡ ἀφεντειά σου κάνεις ὅτι μισῶ νηστικές!

‘Ο Μαντζαβίνος εἰς τοὺς λόγους τούτους συνῆλθε εἰς τὸν εαυτὸν του κάπως ἀγανακτισμένος, ἀλλὰ ἔξαναβρήκε μιὰ χαρὰ τὴν ἀξιοπρέπειάν του καὶ τῆς ἀπήντησε λοιπὸν σοβαρά :

— Κυρὰ Χρυσαυγή, σου τὸ ξαναλέω πώς ἐγὼ σοῦ πρότεινα ὅσα σου πρότεινα, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ δῶ ἂν ἔχῃς ἐμπιστοσύνη ἢ εἰμένα, εἰ δὲ μὴ βέβαια δὲν ἴμουνα τρελλὸς νὰ πάρω αὐτὸ τὸ πεντάλιρο σου ἐνέχυρο, γιὰ νὰ σου δώσω ἔνα ἄλλο μεγαλύτερης ἀξίας καὶ δ' τι ἄλλο μπορῶ γιὰ τές πρωτές σου ἀνάγκες. Ἄλλὰ ὁ λόγος μου εἶναι ὑπογραφή μου! Δός μου λοιπὸν αὐτὸ τὸ κιτρινάρικο στολίδι σου καὶ πάρε τοῦτο τὸ θαυμάσιο πεντάλιρο κ' ἔνα εἰκοσπεντάρι μαζί.

Καὶ ἡ Χρυσαυγὴ γλίγωρα - γλίγωρα τώρα ἔβγαλε ἀπὸ τὸν λαιμόν της τὸ γαμήλιο δῶρο τοῦ Μαντζαβίνου, ἐφόρεσε ὅλόχαρη τὸ νέο τῆς στολίδι κ' ἐπῆρε καὶ τὸ εἰκοσπεντάδραχμο γεμάτη εὐγνω-

μισύνην πρὸς τὸν εὐγενέστατον κουμπάρον τῆς, ὁ δποῖος, ὅταν ἔφευγε, τῆς εἶπε μὲ μεγάλην προθυμίαν:

— Κυρὰ Χρυσαυγή, ὅταν ἔχῃς ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε, ἐδῶ εἰμ' ἐγώ, γιατὶ δὲν θέλω ποτὲ αὐτὴν παλιό-Βασύλωνα χαρῇ γιὰ τὴν δυστυχία σου!

— Ναί, ἡ στρίγγλα, δὲν θὰ τὸ ἀπολαύσῃ ποτὲ ὅμως! εἶπε ἡ γυναῖκα τοῦ Πετροπίτη θριαμβευτικά, κ' ἔφυγε καθυποχρεωμένη εἰς τὸν κουμπάρον τῆς.

Ο Μαντζαβίνος ὅμως ἀμέσως, ἄμα ἀνεχώρησε, ἐπῆρε τὸ δεύτερο κάλπικο πεντάλιρο κ' ἔτρεξε εἰς τὸ σπίτι τῆς Βασύλως, ἥ δποία, ἔκπληκτη διὰ τὴν ἀπρόοπτην ἐμφάνισίν του, τὸν ἐρωτοῦσε πολλὲς φορές: «Καὶ πῶς αὐτὴν ἡ ἐπίσκεψι, κουμπάρε μου; καὶ πῶς τὸ παθεῖς καὶ μᾶς θυμήθηκες τέλος πάντων...»

Ο Μαντζαβίνος ἀφοῦ τὴν ἄφησε κ' ἔλεγε δὲν τι ἥθελε, τῆς ἀπήντησε εἰς τὸ ὕστερο:

— Κυρὰ Βασύλω, γιὰ νᾶρθω νὰ σὲ δῶ ἐγὼ πρῶτος, θὰ πῇ πῶς κατάλαβα πῶς φέρθηκα κουμάτι ἀσχημα στοὺς γάμους σου, ἀν καὶ ὡς τώρα δὲν μοῦ περνοῦσε τέτοια ὑποφύια, ἀλλὰ τὰ στραβά μου μοῦ τάνοιξε αὐτὴν ἥ προκομμένη ἥ ἀδελφὴ τοῦ ἀντρός σου...

— Ἡ βρῶμα! ποιὸς ξέρει τὶ ἀσχημα λόγια νὰ σοῦ πε κι δλα γιὰ μένα!... Θαρρεῖς, κουμπάρε μου, πῶς δὲν ἥξερα πῶς ἔξ αἰτίας τῆς μᾶς περιφρόνησες τόσο στοὺς γάμους μου; Ἀπὸ τὴν ζήλεια τῆς νὰ μὴ φορέσω κ' ἐγὼ σὰν τὴν ἀφεντοξυλιά της—μωρὲ μοῦτρα γιὰ νὰ φορῇ πεντάλιρο!— κανένα χάρισμά σου, θὰ σ' ἔπεισε βέβαια νὰ μὴ λογαριάσῃς διόλου! Ἔτσι δὲν εἶναι, κουμπάρε μου;... Βλέπεις; κατεβάζεις τὸ κεφάλι!... Βλέπεις; δὲν λές τίποτε!... Ἔτσι εἶναι λοιπόν!... Ἄ! τὴ στρίγγλα, τὴ μαϊμοῦ, τὴ νυφίτσα... Θαρρεῖ πῶς τῆς μοιάζω, ἥ βρῶμα!... Μᾶς κορδώνεται πῶς εἶναι κ' εὔμορφη!... Ἅς μὴν εἶχε ὅμως, κουμπάρε μου, τὸ πεντάλιρό σου, καὶ θάβλεπε ἀν ἀξίαν τὰ μοῦτρά της καὶ πέντε μοῦντζες ἀκόμη!...

— Ἀλήθεια εἶναι, κυρὰ Βασύλω, κ' ἐγὼ τὸ παρατήρησα... Ἡ Χρυσαυγή δὲν εἶναι διόλου εὔμορφη, γι' αὐτὸ καὶ δὲν βγάζει ποτὲ ἀπὸ πάνω της τὸ πεντάλιρο ποὺ τῆς χάρισα, ἀν καὶ λέη πῶς δὲν τὸ βγάνει, ἔτσι γιὰ νὰ σοῦ βγάνη τὰ μάτια!...

— Ἄ! ἡ στρίγγλα!... μὰ ἐννοια σου κ' ἐγὼ θὰ τῆς τὰ βγᾶλω μὲ τὰ νύχια μου!...

— Θάσαι κουτὴ νὰ τὸ κάμης, γιατὶ τότε δὲν θὰ βλέπῃ πιὰ τές εὔμορφές σου καὶ δὲν θὰ στραβώνεται κάθε μέρα χίλιες φορές τὴν ὥρα! Γιατὶ μὴ θαρρεῖς πῶς σ' ἔχθρεύεται γι' ἄλλο λόγο ἥ ἀδελφὴ τοῦ ἀντρός σου, κυρὰ Βασύλω! Σὲ ζηλεύει! Γιατὶ νᾶσαι εὔμορφά τερή της; Ἄ! νὰ σοῦ πῶ, ἀπὸ τὴ ζήλεια της ἔκαμε κ' ἐμένα, θὰ σοῦ τὸ μολογήσω

τέλος, ἀφοῦ κ' ἡ θδια μοῦ τό πες προτοῦ, νὰ μὴ σοῦ χαρίσω ἔνα πεντάλιο σὰν τὸ δικό της, κι ἀργὰ καταλαβαίνω μὲ τὶ παλιογυναῖκα εἰχα νὰ κάμω, γιατὶ ἀκούω πώς καὶ γιὰ μένα ἀκόμη εἶπε ἔνα σωρὸ βρωμόλογια! . . .

—Καλὰ ποὺ τὸ κατάλαβες στὸ ὕστερο, κουμπάρε μου! ἐφώναξε μὲ οίκτον κινοῦσα τὸ κεφάλι της ἡ Βασίλω σὰν νὰ ἥθελε καὶ αὐτὴ νὰ τοῦ εἴπῃ: «Τόσο βλάκας ἥσουν λοιπόν!»

—Ἄλλὰ ἔγὼ γι' αὐτὸ δέλω νὰ τῆς δώσω ἔνα γερὸ μάθημα, κυρὰ Βασίλω μου, καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ σὲ κάμω μὲ τὰ στολίδια ποὺ θὰ σοῦ χαρίσω νὰ λάμπης σὰν τὸν ἥλιο μπροστὰ στὴ νύφη σου, ἔτσι γιὰ νὰ τῆς στραβώνης μέρα-νύχτα τὰ μάτια καὶ νὰ τῆς καῖς τὴν καρδιά! . . .

—“Ω! κουμπάρε μου, τὶ καλὸς ποὺ εἶσαι! τὶ καλός! . . . ἄχ! νὰ φροῦσα μονάχα ἔνα πεντάλιο σὰν αὐτηνῆς τῆς στρίγγης καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἥθελα! . . .

Καὶ λέγουσα ταῦτα ἡ Βασίλω ἐκύτταζε ἵκετευτικά, σχεδὸν μὲ περιπάθειαν τὸν Μαντζαβῖνον διὰ νὰ ἐλκύσῃ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν προστασίαν τοῦ κάπτως εὐκαταστάτου κουμπάρου της.

“Ο Μαντζαβῖνος, ὅπως ἐπροανάφερα, ἦτον ὑπερβέβαιος ὅτι ἡ ἀσχημη Βασίλω πολὺ εὔκολα θὰ ἔπεφτε εἰς τὰς ἀγκάλας του ὅχι μόνον χάριν τοῦ εὐλογημένου πενταλίου καὶ ἀπὸ ζηλοτυπίαν πρὸς τὴν Χρυσαυγήν, ἀλλὰ ἵσα-ἵσα καὶ διότι ἦτο πολὺ ἀσχημη καὶ κανεὶς ἔως τώρα, ἐκτὸς τοῦ ἀγαπημένου της Γερασίμου — οὐχ! τὸν βιαρέθηκε πιὰ κι αὐτόν! — δὲν ἔδειξε ἐνδιαφέρον διὰ τὰ κάλλη της, ἐν φ «αὐτὴν τὴν παλιὸ-Χρυσαυγὴ δῆλος ὁ κόσμος τῆν κατάτωγε μὲ φλογερὲς ματιὲς κ' ἥθελε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὴν ἀπολαύσῃ καὶ πρῶτος-πρῶτος αὐτὸς ἔδω ὁ κὺρος κουμπάρος της, ὁ Μαντζαβῖνος, ντέ, ποὺ τώρα τέλος πάντων ἀποφάσισε νὰ τὴν ἐπισκεψθῇ! ”Αχ! αὐτὸς μονάχα θὰ μπορῶνται νὰ τῆς ἴκανοτούσῃ τὸ πάθος ποὺ ἔχει, μ' ὅλα της τὰ δίκια, κατὰ τῆς Χρυσαυγῆς! ”Αχ! καὶ νὰ τὸν ἔβαζε στὰ αἴματα, χαρὰ ποὺ θὰ τὴν εἴχε! Πλούσιος εἶναι — λοιπὸν μπορεῖ νὰ τῆς κάμῃ ὅχι ἔνα μὰ δέκα πεντάλια χάρισμα κουμπάρος της εἶναι — δικός της λοιπὸν ἄνθρωπος· καὶ κρυφός ὅσο βιαστάει ἀνθρωπός! Λοιπόν, ποὺ λέσ, ἀν τοῦ τραβοῦνται τὴν ἀγάπη, θάκανε τὴν τύχη της! Γιατὶ στὸ τέλος της Γραφῆς τὶ κατάλαβε, μιωρὲ μάτια μου, ὡς τὰ τώρα μὲ τὸ γάμο της μὲ τὸ Γεράσιμο της; Φτώχεια καὶ τῶν γονέων! Τόσους μῆνες εἶναι στεφανωμένη μαζί του καὶ οὔτε ἔνα καινούργιο φόρεμα, λέει ὁ λόγος, δὲν εἶδ' ἀκόμη ἀπὸ τὰ χέρια του στοχάσου λοιπὸν ἀν θὰ τῆς κάμῃ ποτὲ χάρισμα τὸ πεντάλιο ποὺ

δύνειρεύεται!... Καὶ δῆμος αὐτὴν θέλει, ἀπαιτεῖ, θὰ σκάσῃ, ἢν δὲν φορέσῃ ἔνα πεντάλιρο — καὶ μὲν ὅλα της τὰ δίκια, σοῦ ξαναλέω! Μὲ πιὸ δικαίωμα δηλαδὴ ἡ παλιὸ-ἀδελφή του, ἡ στρίγγλα, ἔχει τέτοιο πολύτιμο στολίδι κι αὐτὴν ὅχι; Τὶ ἄντρας λοιπὸν εἶναι ὁ Γεράσιμός της; καὶ τὴν ἀγαπάει, λέει, καὶ τὴν λατρεύει! — καὶ ἔνα πεντάλιρο δὲν μπορεῖ νὰ τῆς χαρίσῃ τόσον καιρό! "Αν ἦταν αὐτὴ στὴ θέσι του, μωρὲ θάκλεφτε, θὰ λήστευε, μὰ θὰ τῆς τόκιανε χάρισμα! "Α! νὰ σοῦ πῶ, στὸ διάολο τέτοια ἀγάπη!... Ἐδῶ βλέπουμε πλούσιες, ἀρχόντισσες τιμημένες, μὲ χιλιάδων λιρῶν διαμαντικὰ ἐπάνω τους, καὶ πάλαι ἔχουν δυὸς καὶ τρεῖς ἑρωμένους, κι αὐτή, καλέ, θὰ γεράσῃ μὲ τὸν ἄνοστο Γεράσιμο της μονάχα χωρὶς τὸ ἐλάχιστο νὰ τῆς κάμη χάρισμα—μωρὲ τὸ ξαναλέει, κι ἂς τὴν πάροι ὁ κόσμος πῶς πάσχει ἀπὸ μονομανίες! — ἔνα πεντάλιρο, ἐν ᾧ ἡ βρῶμα ἡ ἀδελφή του, — τὸ ξανακοπανᾶ, κι ἂς τὴν ποῦν ζηλιάρα, φιλονεροῦ, στρίγγλα! — μολονότι ἔχει ἄντρα μεθύστακα, κακομοίόη, ἀκαμάτη, τὸ φορεῖ μῆνες τώρα γιὰ νὰ βγάζῃ κάθε μέρα τὰ μάτια τῆς Βασίλως!... Κουτὴ ποὺ εἶναι, θάναι τρελλὴ καλύτερα νάφήσῃ τὴν εὐκαιρία, τώρα ποὺ τὴν ἐπισκέφθηκε δ κουμπάρος της μὲ τόσες καλές διαθέσεις, νὰ μὴ τὸν μπλέξῃ στὰ δύχτια της!... »

Αὐτὰι αἱ σατανικαὶ σκέψεις ἥρχισαν νὰ γεννῶνται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Βασίλως μόλις εἶδε τὸν Μαντζαβῖνον σπίτι της, καὶ μὲ τὰ πρῶτά του λόγια αἱ σκέψεις αὕται τὴν ἐκυρίευαν ἐπικίνδυνα πλέον, καὶ δσον δ κουμπάρος της δημιουργεῖ κατὰ τῆς Χρυσαυγῆς καὶ δῆλο πεντάλιρα τῆς ὑπέσχετο, τόσο τῆς ἑροϊκώνοτο βαθύτερα, ἔως δτου τὴν ἐδαιμόνισαν, τὴν οἰστρηλάτισαν καὶ τὴν ἔσπρωξαν βίαια, ἀκράτητα εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς ἀτιμίας...

Ο Μαντζαβῖνος λοιπὸν ἀφ οὗ εἴπε τῆς Βασίλως ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ τῆς χαρίσῃ στολίδια ποὺ νὰ τὴν κάμη νὰ λάμπῃ σὰν τὸν ἥλιο καὶ τὴν εἰδεῖ νὰ τὸν κυττάζῃ μὲ περιτάθειαν, δὲν ἔχεις καιρόν, καί, πλησιάσας αὐτὴν σὰν βαρόβατο ἀλογο, ἔβγαλε ἀπότομα τὸ δευτέρῳ κάλπικο πεντάλιρο καὶ τῆς τὸ ἔβαλε κολλητὰ σχεδὸν στὰ μάτια καὶ εἶπε βραχγά: «Βασίλω μου, κύτταξέ το πῶς ἀστράφτει! Αὐτὸς εἶναι ἀληθινὸ πεντάλιρο, μονάχα αὐτό, γιατὶ θὰ σοῦ πῶ ἔνα μυστικὸ ποὺ δὲν τὸ πα οὔτε στὸν ἑαυτό μου ἀκόμη: Μάθε λοιπὸν πῶς τὸ πεντάλιρο ποὺ χάρισα τῆς Χρυσαυγῆς εἶναι κάλπικο!...»

— "Α! ἔκαμε ἔκπληκτη ἡ Βασίλω καὶ διὰ τὸ ἔξοχο κόσμημα ποὺ τῆς ἔδειχνε ὁ Μαντζαβῖνος καὶ διὰ τὸ φριγτὸ μυστικὸ ποὺ ἔμαθε. "Ανοιξε ἡ καρδιά μου ἀπὸ εὐχαρίστησι!

— Αὐτὸς μὲν ἐνχαριστεῖ πολύ, Βασίλω μου... Θέλεις λοιπὸν νὰ σοῦ χαρίσω τοῦτο τὸ λαμπρότατο στολίδι;... θέλεις ἔ! κατεργά-

ρα!... Γιὰ κύττα τὶ ὥραια ποὺ σοῦ πάει στὸ λαιμό!... Ἀφροδίτη γίνηκες, φῶς μου!... σωστὴ Ἀφροδίτη... σωστή!... ψυχή μου!...

Καὶ ὁ Μαντζαβῖνος μὲ τοὺς λόγους τούτους ἔγινε σωστὸς Ἀρης καὶ αὐτός, καὶ, πολεμικώτατος, ἀγκάλιασε ἀναίσχυντα τὴν Βασίλω, ἡ δοπία τοῦ κάκου—ἔλα δά!—ἔκανε νάπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του, καὶ, ὡς ἀδύνατο πλάσμα βέβαια, ὑπεχώρησε, ἀλλὰ εἰς τὴν βίαν μόνον, διὰ νὰ ἔχῃ τούλαχιστον μίαν δικαιολογίαν νάντιτάξῃ εἰς τὴν συνείδησίν της καὶ διὰ νὰ μὴ κολασθῇ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ἡ ψυχή της ὅτι θεληματικὰ ἐπαραδόθηκε εἰς τὸν κουμπάρον της. Δι᾽ αὐτὸν καὶ μόλις συνῆλθε καὶ ἐκατάλαβε τὸ μέγα της σφάλμα, ἤρχισε νὰ τὸν ἐπιπλήττῃ καὶ νὰ τοῦ λέγῃ ὅτι τὴν ἐκόλασε, ὅτι τὴν ἐβίασε, ὅτι τὴν ἡπάτησε μὲ τὰ γλυκά του λόγια καὶ μὲ τὰς ὑποσχέσεις του: «Ἀχ! γιατὶ νὰ μοῦ ὑποχεθῆς πῶς θὰ μοῦ κάμης τόσα δῶρα, κουμπάρε μου; Μὲ ὑπνώτισες μὲ τὰ λόγια σου καὶ ἀδικα μὲ παράσυρρες στὸ κακό! Τώρα, διὰ τοῦ κάμης χάρισμα, τὴν τιμή μου τὴν πῆρες» θὰ μοῦ κάμης, εἶπες, πεντάλιρα, χρυσάφια καὶ διαμαντια... «Ἐτσι· δὲν μοῦ πες, κουμπάρε μου; καὶ δὲν θὰ μοῦ τὰ κάμης; «Ε; δὲν εἶν» ἀλήθεια;...»

Αλλὰ ὁ Μαντζαβῖνος τὴν ἄφινε νὰ λέῃ καὶ ἐχαμογελοῦσε, ἐν φῷ ἡ Βασίλω μεταφράζουσα στραβὰ καὶ ἀνάποδα, ὅπως κάθε γυναικα ἔξευτελισμένη πιά, τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο τοῦ πρώτου ἐρωμένου της, τὸ ἔξηγοῦσε ὡς πρόθυμην συγκατάθεσιν τοῦ Μαντζαβῖνου εἰς τὰς ἀπαιτήσεις της καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Σ᾽ εὐχαριστῶ, κουμπάρε μου, σ᾽ εὐχαριστῶ! είσαι τόσο καλός! τόσο καλός!

Ο Μαντζαβῖνος ὅμως σιγὰ-σιγὰ εἶχε γίνη ψυχρὸς σὰν πάγος καὶ ἐπάγωσε καὶ τῆς Βασίλως τὴν καρδιά, ὅταν ἀπότομα τῆς εἶπε:

— Καὶ τὶ θὰ πῇ ὁ ἄντρας σου, ἀν σὲ δῆ νὰ φορῇς αὐτὸν τὸ πεντάλιρο;

— Τὶ θὰ πῇ ὁ ἄντρας μου! τὶ θὰ πῇ!... Δίκιο ἔχεις! δὲν τὸ σκέφθηκα!... Τὶ νὰ τοῦ πῶ, κουμπάρε μου; πές μου ἐσὺ ποὺ τὰ ἔρεις ὅλα!

— Ναὶ, ποὺ νὰ ξεραθῆς! ἐμουρμιούσιε ὁ Μαντζαβῖνος, δυὸ φορὲς τώρα συχαινόμενος τὴν Βασίλω, καὶ ἐπρόσθεσε: Θὰ τοῦ πῆς πῶς, ἐπειδὴ ἔμαθα πῶς τάχετε μαζί μου, γιατὶ δὲν σᾶς ἐκαμα χάρισμα στοὺς γάμους σας, ἥλθα νὰ τὰ κάμουμε καλὰ καὶ σοῦ φερα αὐτὸν τὸ πεντάλιρο, καὶ ἔτσι θὰ γίνουμε καλοὶ φύλοι πάλαι μὲ τὸ Γεράσιμο!

Η Βασίλω τόσον ἐνθουσιάσθηκε διὰ τὴν φυσικὴν αὐτὴν αἰτιολογίαν, ὡστε ἐφύλησε θεομά ἀπὸ εὐγνωμοσύνην τὸν κουμπάρον

της, διότιος, δια τὰ φύγη μία ὥρα ἀρχήτερα, τῆς ὑπεσχέθη τέλος λαγοὺς μὲ πετραχήλια συνοδεύσας τοὺς λόγους του καὶ μὲ παντὸς εἴδους προσβολὰς κατὰ τῆς Χρυσαυγῆς...

“Οταν δὲ Μαντζαβῖνος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μαγαζάκι του, παρ’ ὅλην τὴν κατάκτησιν τῆς Βασίλως δὲν ἦτο καὶ πολὺ εὐχαριστημένος, διότι εὗρισκε ὅτι τὸ στρατηγικό του σχέδιον ἐφήρμοσεν ἔως τώρα κατὰ σχῆμα πρωθυστερον, ἀφοῦ τὸ δόρυν ἦτο πρῶτα ναπολαύσῃ τὴν Χρυσαυγήν του καὶ ἔπειτα τὴν ἀσχημονίαν νύφην της, πρῶτα νὰ ίκανοποιήσῃ τὸν ἔρωτά του καὶ ἔπειτα τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεώς του.” Ή οὕτως διμος ἦ ἄλλως ἐπέρασε ἔνα μικρὸ διάστημα τοῦ δρόμου του διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῶν πόθων του. Μονάχα ὑπομονὴν ἐπρεπε νὰ ἔχῃ καὶ ἡ Χρυσαυγὴ μόνη της θὰ τὸν ὠδηγοῦσε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ του. Καὶ πράγματι δὲν εἶχε περάσει μία ἡμέρα, ἀφ’ ὅτου τόσο στενὰ ἐγνωρίσθηκε μὲ τὴν Βασίλω, καὶ ἡ γυναικα τοῦ Πετριτῆ ἔξω φρενῶν ἤλθε εἰς τὸ μαγαζάκι του νὰ τὸν εῦρῃ. Ο Μαντζαβῖνος μόλις τὴν ἐμάτιασε, τῆς ἐφώναξε:

— Κυρά Χρυσαυγή! τί ἔπαθες! πῶς είσαι ἔτσι;

— Τί ἔπαθα; τί ἔπαθα, κουμπάρε μου; τί ‘ν’ αὐτὰ ποὺ μοῦ καμες; Τί ἄδικο σοῦ καμα καὶ ἔτσι μὲ περιφρόνησες; τοῦ ἔλεγε ἡ γυναικα τοῦ Πετριτῆ κινοῦσα τὸ κεφάλι της βίαια, ἐν ὃ τὸ κάλπικο πεντάλιρο της ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε εἰς τὸν λαιμὸν της ὡς κουδουνάκι ἀρνιοῦ ποὺ χροπηδᾶ.

— Έγὼ σὲ περιφρόνησα, σ’ ἀδίκησα; τὶ κακὸ σοῦ προξένησα, κουμπάρα μου;

— Καὶ τὶ ἄλλο χειρότερο κακὸ μποροῦσες νὰ μοῦ προξενήσῃς;

— Μὰ τί! μὰ τί! Λέγε γλήγωρα! ἔλεγε ἀνυπόμονος δῆθεν ὁ Μαντζαβῖνος.

— Εχάρισες στὴ στρίγγα τὴ νύφη μου ἔνα πεντάλιρο χίλιες φρο-
ρές καλύτερο ἀπὸ τὸ δικό μου! Γιατὶ μοῦ καμες αὐτὸ ταῦδικο;
γιατὶ μὲ πρόσβαλες ἔτσι θανάσιμα, κουμπάρε μου; Αὐτὴ ἡ πα-
λιογυναικα τώρα ὅλο μπροστὰ στὰ μάτια μου βρίσκεται, ὅλο τὸ
πεντάλιρο της δείχνει στὲς γειτόνισσες, καὶ δὲν φτάνει αὐτό, ἀλλὰ
διαλαλεῖ κι ὅλα πώς τὸ δικό μου εἶναι κάλπικο! κάλπικο! κάλπικο!

Καὶ ἡ Χρυσαυγὴ ἀπὸ τὸ κακό της ἤρκισε νὰ κλαίῃ σὰν μικρὸ παιδί, ἀλλὰ ὁ Μαντζαβῖνος γλήγωρα - γλήγωρα ἔβγαλε τὸ ἀληθινὸ πεντάλιρο ποὺ τοῦ εἶχε ἀφήσει ὡς ἐνέχυρο καὶ τῆς εἶπε καταγ-
νακτισμένος :

— Ἀφ’ οὖν εἶναι κάλπικο, δόσε μου τὸ πίσω καὶ πάρε τὸ δικό σου καὶ πήγαινε στὸ καλό!

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔφεραν ἔξαιρετικὸν ἀποτέλεσμα, διότι ἐκατά-

πεισαν τὴν Χρυσανγήν περὶ τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ κοσμήματός της. "Υποχωροῦσα λοιπὸν εἶπε εἰς τὸν Μαντζαβῖνον:

— Μὰ γιατὶ τότε αὐτὴ ἡ παλιογυνναῖκα νὰ διαλαλῆ πῶς τὸ δικό μου εἶναι κάλπικο;

— Ξά! χά! χά! ἔκαμε ὁ Μαντζαβῖνος, καὶ δὲν καταλαβαίνεις πώς, ἀφ' οὗ δὲν μπορεῖ νὰ σου βγάλῃ τὰ μάτια μὲ τὴν ἀλήθεια, θέλει νὰ σου τὰ βγάλῃ μὲ τὴν φευτιά;

— Μωρὸ δίκιο θάχης! Μὰ τότε γιατὶ τῆς χάρισες, κουμπάρε μου, στολίδι ὅμιοι κι ἀπαράλλαχτο μὲ τὸ δικόμουν; Γιατὶ μ' ἀδίκησες ἔτσι;

— "Α! καυμένη Χρυσανγή, σὲ νόμιζα ξυπνότερη, ἀλλὰ τὸ πάθος κατὰ τῆς νύφης σου, ἀν καὶ τῆς ἀξίζει νὰ τὴν μισῆς, δὲν σ' ἀφίνει νὰ σκέπτεσαι δῷθα καὶ μὲ κατηγορεῖς, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ μοῦ φιλῆς τὰ χέρια ἀπὸ εὐγνωμοσύνη!

-- Καὶ γιατί; καὶ πῶς αὐτό;

— Βέβαια, ἔτσι ἥσουν πάντα, ἔτσι εἶσαι καὶ τώρα! Εἶναι τὸ εὐχαριστῶ, βλέπεις, ποὺ μοῦ δίνεις γιὰ τές ἔγνοιες ποὺ ἔχω γιὰ σένα, καὶ μὲ προσβάλλεις ἀδικα καὶ παράλογα!

— Πῶς σὲ προσβάλλω, κουμπάρεμουν; Πῶς μποροῦσα νὰ τὸ κάμω, ἀφ' οὗ τόσο καλὸς δείχτηκες σ' ἐμένα αὐτὲς τές ημέρες;

— Καὶ βέβαια ποὺ μὲ πρόσβαλες θανάσιμα τώρα, ἀφ οὗ δὲν κατάλαβες τὸ γιατὶ χάρισα αὐτὸ τὸ πεντάλιρο τῆς Βασίλως!

— Γιατὶ τὸ χάρισες; γιατί; πές μου γλήγωρα νὰ ζήσῃς!

— Γιὰ νὰ ἐκδικηθῶ καλύτερα τὴ νύφη σου, κουτή! γιὰ τὸ χατίρι σου μονάχα!

— Χαρὰ στὴν ἐκδίκησι! Αὐτὴ ὅμως τώρα μ' ἐκδικεῖται μιὰ χαρά!

— Ο ψευτῆς τὸν πρῶτο χρόνο μονάχα χαίρεται, κουμπάρα μου!

— Τὶ θέλεις νὰ πῆς μ' αὐτό;

— Θέλω λοιπὸν νὰ πᾶ, Χρυσανγή μου, πῶς τὸ μόνο πεντάλιρο ποὺ εἶναι κάλπικο εἶναι τῆς νύφης σου!...

— "Α! ὦ! ...

— Εἶδες δουλειὰ ποὺ τῆς ἔφκιασα; σ' ἀρέσει τὸ ρεζιλίκι ποὺ τῆς ἔκαμα;

— "Αφησέ με νὰ πάω νὰ τὸ πῶ 'ς ὅλο τὸν κόσμο, νὰ τὴν ἐκδικηθῶ, τὴ στρίγγλα! ..

— Μὴ βιάζεσαι λοιπὸν καὶ ἄκουε! "Οταν ἔφυγες, ποιὸς νομίζεις πῶς ήλθε στὸ κατάστημά μου;

— Ποιός;

— "Η νύφη σου!

— Μπά!

— Καὶ μὲ σταύρωσε καὶ τὶ δὲν μοῦ καμε—ἄς εἶναι, δὲν λέγονται!..

—Πές τα, πές τα νὰ ξῆσι! ποὺ μᾶς κάνει καὶ τὴν Παναγία ἥ
ἀμετανόητη Μαγδαλινή!

—Δὲν λέγονται, σοῦ λέω! ἀλλὰ μοῦ πε τόσα ἐναντίο σου....

—Τὴν κακοῦργα!

—Καὶ μὲ παρακάλεσε τόσο νὰ τῆς κάμω χάρισμα ἔνα πεντάλιρο
σὰν τὸ δικό σου ποὺ στὸ τέλος γιὰ νὰ τὴν κοροϊδέψω κ' ἔγῳ τῆς ὑπο-
σχέθηκα πῶς θὰ γίνη ἡ ἐπιθυμία της.... Χά! χά! χά! Ἐπῆρα λοι-
πὸν ποὺ λές ἔνα κομμάτι σίδερο, τὸ δούλεψα κουτσά - στραβά, τοῦ
δωκα κ' ἔνα σχῆμα μέσες - ἄκρες καρδιᾶς, τὸ πασάλεψα μὲ λίγη
χρυσόσκονη, τὸ ἕφτυσα στό τέλος γιὰ νὰ μὴ βασκαθῇ, καὶ τῆς τὸ
κόλλησα στὸ λαιμό. Πληρώθηκα διμος μὲ τὸ παραπάνω γιὰ τὸν
κόπο μου!

—Πῶς πληρώθηκες, κουμπάρε μου; αὐτὸ θέλω νὰ μάθω! ἔτσι γιὰ
νὰ τὴν φεζίλεψω καλύτερα!

Εἰς τοὺς λόγους τούτους τῆς Χρυσαυγῆς ὁ Μαντζαβῖνος
ἥρχισε νᾶλλαζῃ χῆλια χρώματα καὶ τὰ δαιμόνια τῆς λαγνείας ἐπα-
ναστατοῦσαν μέσα του καί, μολονότι ἀπὸ τὴν βίαν του διὰ νὰ
κερδίσῃ τὴν τιμὴν τῆς κουμπάρας του ἔπαιξε τὴν τελευταίαν παρ-
τίδα κάπως ἀψυχολόγητα καὶ πολὺ κωμικὰ παρ' ὅλην τὴν τρα-
γικότητά της, ἐπείσθηκε διμος εἰς τὸ τέλος ὅτι τὸ θράσος εἶναι τὸ
σπαθὸν τῆς ἀπολαύσεως. Μὲ τρέμοντα χεῖλη λοιπὸν ἐπλησίασε τὴν
Χρυσαυγὴν καὶ τῆς εἶπε: «Θέλεις νὰ σοῦ δεῖξω πῶς πληρώθηκα ἀπὸ
τὴν νύφη σου; Ἀλλὰ σοῦ ξαναλέω πῶς δὲν λέγονται αὐτά!»

«Η περιέργεια διμος τῆς Χρυσαυγῆς νὰ γνωρίζῃ μὲ τὸ νῦ καὶ
μὲ τὸ σῆγμα τὰ ἔργα καὶ τὰς ἡμέρας τῆς νύφης της διὰ νὰ τὴν
φεζίλεψῃ ἐπιτυγχέστερα τὴν ἐκατάστροψε φεζίλεψη περίφημα τώρα. Καὶ εἶναι
μὲν ἀλήθεια ὅτι μέσες - ἄκρες κάτι ὑπωπτεύετο διὰ τὴν τιμὴν τῆς
Βασίλως, ἀλλὰ ἥθελε νὰ βεβαιωθῇ ἀσφαλῶς διὰ νὰ ἔχῃ ὅλο τὸ
δικαίωμα νὰ τὴν φωνάζῃ γυναῖκα τοῦ δρόμου, νὰ τὴν χωρίσῃ ἀπὸ
τὸν ἄνδρα της, νὰ τὴν χτικάσῃ, νὰ τὴν πεθάνῃ! Μὲ ζωηρότατον
ἐνδιαφέρον λοιπὸν εἶπε εἰς τὸν Μαντζαβῖνον.

—Κουμπάρε μου, ἀν ἀγαπᾶς τὸ σπίτι μου, πὲς τὸ μυστικὸ ποῦ
μοῦ κρύψτεις!

—Τὸ ἀγαπῶ πολύ, καὶ θὰ σοῦ τὸ πῶ, ὅχι διμος καὶ στὰ μάτια
τοῦ κόσμου! Στάσου μὰ στιγμή!

Καὶ μὲ τοὺς λόγους τούτους ὁ φρόνιμος Μαντζαβῖνος ἔκλεισε
νευρικὰ τὴν θύφραν τοῦκαταστήματός του, ἐπλησίασε τὴν ὑπερβολικὰ
περιέργην γυναῖκα τοῦ Πετροῦ καὶ τῆς εἶπε:

—Λοιπόν, κυρὰ Χρυσαυγή, προτοῦ νὰ χαρίσω τὸ κάλπικο
πεντάλιρο τῆς Βασίλως, ἡ ἀσχημομοῦρα αὐτὴ πρῶτα ἔπεσε στὰ

πόδια μου έτσι δύως πέφτω έγώ (καὶ ἐγονάτισε δ Μαντζαβῖνος ἔμπρὸς εἰς τὴν Χρυσαυγῆν του) καὶ μὲ παρακαλοῦσε νὰ τῆς κάμω ἔνα παρόμοιο χάρισμα σὰν τὸ δικό σου. . . .

— ‘Η πρόστυχη! ἐφώναξε ἡ γυναικα τοῦ Πετριτῆ.

— ‘Επειτα, βλέποντας πῶς δὲν μὲ κατάφερνε, ἀγκάλιάσε τὰ πόδια μου ἔτσι (καὶ ἀγκάλιασε τὰ πόδια τῆς Χρυσαυγῆς δρμητικὰ δ Μαντζαβῖνος) καὶ μοῦ τᾶσφιγγε (καὶ τῆς τὰ ἔσφιγγε) καὶ μοῦ ἔλεγε μὲ περιπάθεια (καὶ τῆς ἔλεγε περιπαθέστατα): «Κάμε μου αὐτὴ τὴ χάρι καὶ θὰ μὲ σκλαβώσῃς ’s ὅλη μου τὴ ζωὴ». Μὰ ἔγὼ ἔκανα τὸν ἀδιάφορο, καὶ δὲν συγκινούμουνα δύως ἐσύ, κυρὰ Χρυσαυγή μου, τώρα. Τὸτε τὴν ἔπιασαν τὰ δαιμόνιά της, καὶ γιὰ νὰ μὲ κερδίσῃ πέρα καὶ πέρα σηκωθῆκε δρμητικὴ (καὶ δ Μαντζαβῖνος ἐστρώθηκε δρμητικώτατος) καὶ λέγοντάς μου: «Ψυχή μου, σ’ ἀγαπῶ, σὲ λατρεύω!» μ’ ἔσφιξε ἔτσι στὴν ἀγκάλιά της καὶ μὲ φιλοῦσε ἔτσι, ἔτσι, Χρυσαυγή μου, ψυχή μου...» Καὶ δ Μαντζαβῖνος σὰν διψασμένος λύκος ἀγκάλιασε κ’ ἐφιλοῦσε ἀχόρταστα τὴν Χρυσαυγῆν του, ἡ δποία ναὶ μὲν ἐπὶ τέλους ἔμαθε τὸ φοβερὸ μυστικὸ τῆς νύφης της, ἀλλὰ μιὰ φορὰ ποὺ ἔμπλεξε, ἀπὸ γυναικείαν περιέργειαν ἡ καῦμένη διὰ τὴν ἀκριβῆ ἀναπαράστασιν, εἰς τὰ χέρια τοῦ κουμπάρου της, δὲν ἔξεκόλλησε ἀπὸ πάνω του σὰν ἀθῶα περιστερὰ βέβαια, καὶ ἡ πρωτάκουστη θραυστής τοῦ δειλοῦ Μαντζαβίνου τὴν ὥδηγησε, χωρὶς νὰ ἡμπορέσῃ ποτὲ νὰ καταλάβῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια πῶς, εἰς τὴν ἀβυσσον τῆς ἀτιμίας. Καὶ ναὶ μὲν, ἀφοῦ ἐκόρεσε τὴν δρεξίν του δ ἀνόσιος κουμπάρος της, ἐκατάλαβε φυσικὰ ἀμέσως, δύως καὶ ἡ νύφη της ἄλλοτε, τὸ φοβερό της σφάλμα καὶ βέβαια ἀγρίεψε ὑπερβολικὰ καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπά, καὶ ἀναστέναξε κ’ ἔκλαιε τὴν μοῖράν της, ἀλλὰ μὲ δὲ² αὐτὰ δὲν ἐκέρδιζε τίποτε, καὶ τὰ γενόμενα οὐκ ἀπεγίνοντο, καὶ ἀργὰ τέλος ἐνόησε δτι δ παλαιὸς ἐκεῖνος Μαντζαβῖνος ποὺ τὴν ἐγλυκοκύτταζε μὲ τόσο πάθος προτοῦ νὰ στεφανωθῇ τὸν Πετριτὴν ἐποθύσε ἀκράτητα πάντοτε νὰ τὴν ἀπολαύσῃ, μολονότι τὴν ἐστεφάνωσε καὶ μολονότι ἐδειχνε δτι ἐξέχασε πέρα καὶ πέρα τὸν ἔρωτά του. Καὶ τώρα δ ἀνθρωπος αὐτὸς δ ἡμερος σὰν ὑπουλο ποτάμι, δ ντροπαλὸς σὰν παιδάκι, δ ἀδιαφορῶν εἰς τὰ μάτια τοῦ κόσμου δι’ δλους καὶ δι’ δλα καὶ πρῶτον δλων διὰ τὴν κουμπάραν του Χρυσαυγήν, τῆς ἐξεσκεπάσθηκε ἐξαφνα ώς τὸ ἀσελγέστερο καὶ πονηρότερο ξῦρο τῆς οἰκουμένης. Καὶ διὰ νὰ δικαιολογηθῇ λοιπὸν εἰς τὴν συνείδησίν της τελειότερα διὰ τὸ σφάλμα της ἥρχισε νὰ πείθεται στὰ σοβαρὰ δύως καὶ ἡ νύφη της δτι, ἀν καὶ ὑπανδρευμένη τόσον καιρὸν, ἐξοῦσε δμως ώς ἀθῶο κοριτσάκι μέσαεις τὴν ἀχρειότητα τοῦ κόσμου τούτου καί, ἀν ἀπατήθηκε λοιπὸν ἀπὸ τὸν

Μαντζαβίνον, δὲν πταίει διόλου αὐτή, καὶ ἀς ὅφεται ὁ κουμπάρος της διὰ τὸ ἄδικο ποὺ τῆς ἔκαμε! : «Μολαταῦτα, ξεδικήθηκε ὅμως! »Εμαθε—δόξα σοι ὁ θεὸς ἐπὶ τέλους!—πώς ή νύφη της εἶναι μιὰ γυναῖκα τοῦ δρόμου ποὺ ἀτιμᾶζει τὸ σπίτι της μὲ τὸν ἔνα καὶ μὲ τὸν ἄλλο γιὰ νὰ ἴκανοποιῇ τὰ πάθη της, γιὰ νὰ κάνῃ τὰ λοῦσά της, γιὰ νὰ δεῖξῃ πῶς ὁ κόσμος ποθεῖ τὰ κάλλη της—μωρὴ Ἀφροδίτη!—γιὰ νὰ προσβάλλῃ καὶ τὸ σπίτι τοῦ ἀντρός της καὶ μάλιστα τὴν ἀδελφή του τὴν Χρυσαυγή! Ἄλλα τώρα, κακομοιῷδα μου, ποὺ ξέρει ἡ Χρυσαυγή αὐτή τὶ πρᾶμα εἶσαι, ἔννοιασου καὶ θὰ τὸ κάμη βούκυνο πῶς γιὰ ἔνα κάλπικο πεντάλιρο πρόδωκες τὴν τιμὴ τοῦ ἀντρός σου! » Καὶ τώρα μὲ τὴν ὁργὴν ποὺ τῆς ἐγέννησε τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως κατὰ τῆς Βασίλως ἥρχιζε κάπως νὰ ξεχνᾶ τὴν προσβολὴν ποὺ τῆς ἔκαμε ὁ Μαντζαβίνος, κ' ἔβλεπε καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν ὅψιν τὴν ἀτιμίαν της κ' ἐσυλλογῆσε ὅτι, ἀφ' οὐ ἄπαξ ὁ κουμπάρος της ποὺ τόσο τὴν ἐποθοῦσε τὴν ἐκέρδισε, ἀς εἶναι καὶ μὲ τόσον προδοτικὸν τρόπον, θὰ τῆς φανῇ εἰς τὸ μέλλον πολὺ πρόθυμος προστάτης εἰς τὰς ἀνάγκας της καὶ ὅργανο τυφλὸ τῶν σατανικῶν σχεδίων της κατὰ τῆς Βασίλως. Ἄλλα ἐδῶ ἵσα - ἵσα ἡ εὐλογημένη αὐτὴ Χρυσαυγή ἔδειξε πραγματικῶς ὅτι ἡτον ἀθῶν κοριτσάκι ἀκόμη καὶ δὲν ἔγνωριζε διόλου τὶ θὰ πῇ καρδιὰ κοινοῦ ἀνθρώπου, ὅπως τοῦ Μαντζαβίνου, ποὺ λατρεύει χρόνια μίαν γυναῖκα καὶ τὴν ἀπολαμβάνει τέλος μὲ σατανικὴν δολιότητα, ἀφ' οὐ ὅμως ἄλλος πολὺ προτοῦ τῆς εἶχε κερδίσει τὴν ὀγάπτην. «Εσφαλλε λοιπὸν νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀλληθινὸν ἔρωτα τὴν φλογερὴν δίψαν τοῦ κουμπάρου της νὰ τὴν κατακτήσῃ, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὴν ἐκδικηθῇ, διότι τὸν ἐπεριφρόνησε κ' ἐπροτίμησε νὰ στεφανωθῇ τὸν στραβοπόδη Πετροτίην. Καὶ λοιπὸν ἀπὸ τὴν μίαν ἔκπληξιν ὅτι ἔμπλεξε εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀχρείου κουμπάρου της χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ διόλου, περιέπεσε εἰς ἄλλην πολὺ τρομερώτερην ἀκόμη, διότι, μολονότι ὑπερβέβαιη ὅτι ἔχει πιὰ ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν της τὸν τρελλὸν διὰ τὰ κάλλη της Μαντζαβίνον, ἐπείσθηκε πολὺ σύντομα ὅτι ὁ ἀνθρωπός αὐτὸς ἀκριβῶς τώρα ποὺ τὴν ἐκέρδισε ἦθελε νὰ γίνῃ ὁ τύραννός της καὶ ὁ δαίμονας τῆς ἀτιμίας της. Ἀφ' οὐ λοιπὸν πρῶτα-πρῶτα ἡ Χρυσαυγὴ ἔκαμε χίλια παράπονα εἰς τὸν Μαντζαβίνον ὅτι προδοτικὰ τὴν ἡπάτησε, βλέπουσα ὅτι αὐτὸς τὴν ἥκουε χωρὶς νὰ τῆς ὀρκίζεται ὅτι τὴν ἐλάτρευε, τὴν λατρεύει καὶ θὰ τὴν λατρεύῃ καὶ εἰς τὸν τάφον καὶ μόνον ἐχαμογελοῦσε ἴκανοποιητικώτατα, ἥλλαξε τρόπον καὶ ἥρχισε νὰ τοῦ διμιλῇ γλυκά - γλυκά καὶ νὰ κατηγορῇ τὸν ἄνδρα της τὸν Πετροτίην, « πῶς τῆς ἔκανε κακὴ ζωή, πῶς αὐτὸς φταίει, ἂν τὸν ἀτίμασε ἡ γυναῖκά του, γιὰ πρώτη

καὶ τελευταία φορὰ — τ' ὁρίζεται! — καὶ μονάχα μ' ἄνθρωπο, νάχουμε τὸ νῦν μας, τῆς ἐμπιστοσύνης της καλὸν καὶ τίμιον σὰν τὸ Μαντζαβῖνό της ποὺ κανένας ποτὲ δὲν θὰ τὸν ὑποπτευθῆ πὼς ἔχει κακές σχέσεις μαζί της, ἀφ' οὐδὲντος τὴν στεφάνωσε· ἔπειτα, κουμπάρε μου, ἀν̄ ἀμάρτησα μαζί σου, ἀμάρτησα καὶ γιὰ νὰ δώσουμε ἔνα καλὸ μάθημα τὸν παλιὸ - Βασίλω ποὺ τόσα κακὰ εἶπε καὶ λέει καὶ γιὰ μένα καὶ γιὰ σένα, γιατὶ τώρα, σχετισμένοι στενώτερα μεταξύ μας, θὰ μπορέσουμε νὰ τὴν ξεσκεπάσουμε στὸν κόσμο τὸ βρώμικο πρᾶμα εἶναι! ”Ετσι δὲν εἶναι, κουμπάρε μου; »

”Αλλὰ ὁ Μαντζαβῖνος ποὺ δὲν τῆς ἀπαντοῦσε τίποτε ἔως τώρα, διὰ μιᾶς ἐγέλασε δυνατά.

— Γιατὶ γελᾶς ἔτσι; τὸν ἡρώτησε μὲ ἀπορίαν ἡ Χρυσαυγή.

— Γιὰ τὴ σκάσι ποὺ θὰ πάρῃ ἡ νύφη σου, ὅταν μάθη πὼς εἰσαι ἐρωμένη μου!

— Πῶς! ἐφώναξε ἔκπληκτη, δαιμονόπληκτη ἡ Χρυσαυγή.

— Χά! χά! χά! ἔκαμε ὁ Ἱάγος Μαντζαβῖνος, κ' ἔλαμπαν τὰ μάτια του ἄγρια. Σὲ τρόμαξα, ψυχή μου; ! ”Ελα, στενοκέφαλη, καὶ τὸ καμα ἐπίτηδες γιὰ νὰ σὲ δοκιμάσω! Ἐγὼ νὰ γνωρίσω στὴ Βασίλω πὼς ἀτίμαστα τὸν ἀντρα σου; — μωρὸ μοῦτρο ποὺ ζήλεψες νὰ πάρῃς, ἀκαδη! — Καὶ πάει στὴν ὑπόληψί μου, χοντροκέφαλη, νὰ μάθη ἡ κοινωνία πὼς σ' ἔχω ἐρωμένη; ”Α μπά! τὴν τιμή μου ἔγὼ δὲν τὴν πουλῶ ἔτσι εὔκολα γιὰ τόσο τιποτένια πράματα! ”Ένα κ' ἔνα λοιπὸν κάνουν δύο, τῆς ἐπρόσθετε περιφρονητικά, εἰρωνικὰ καὶ ὑπουρλα συγχρόνως, ἡ Βασίλω δὲν θὰ μάθη ποτὲ πὼς σ' ἀτίμησα, ψυχή μου, ἀγγελέ μου, ὅνειρο τοῦ ὁνείρου μου! . . .

— ”Α! ἀναστήθηκα! ἐψιθύρισε ἡ Χρυσαυγή κατενθουσιασμένη. Μὲ τρόμαξες μὲ τὰστειά σου, καῦμένε κουμπάρε... .

— Χά! χά! χά! τὶ ἀμδῶ πλάσμα ποὺ εἶσαι κι ὅλα τὰ πέρνεις τοῖς μετρητοῖς! Πάντα σ' ἀπατοῦν καὶ σὲ κοροϊδεύουν—έσένα! — μὲ τὸ τίποτε! ”Ετσι σ' ἀπάτησε—έσένα! — κι ὁ στραβοπόδης Πετριτῆς καὶ κέρδισε τὴν ἀγάπη σου... .

— ”Αχ! ἀλήθεια εἶναι... .

— ”Ετσι γιὰ τὸ τίποτε σὲ βρίζει—έσένα! — καὶ ἡ νύφη σου καὶ λέει γιὰ τὴν ἀφεντειά σου ὅσα δὲν φαντάζεσαι... . . .

— Ναί, τὴ στρίγγλα, καὶ γιὰ τὴν ἀφεντειά σου τὸ ἵδιο, κουμπάρε μου... .

— Μὰ ἔννοια σου καὶ θὰ τὴν ἐκδικηθοῦμε μιὰ χαρά! . . .

— Ναί! ναί! ἐφώναξε σὰ χαρούμενο παιδάκι ἡ Χρυσαυγή. Θὰ σκάσῃ ἀπὸ τὴ χολή της!

—Καὶ σὺ θὰ πλαντάξῃς, ἐμονολόγησε ὁ ἐκδικητικὸς Μαντζαβῖνος.
Κ' ἔπειτα ἀπότομα εἶπε τῆς Χρυσαυγῆς:

—Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ πᾶς σπίτι σου, κουμπάρα, καὶ τὰ ξαναλέμει καλύτερα ἄλλη φορά· μὴ ξεχνᾶς μονάχα τὸ κάλπικο πεντάλιο τῆς Βασίλως καὶ τὸ πάθος ποὺ ἔχει νὰ σου βγάλῃ τὰ μάτια . . .

—”Εννοια σου καὶ θὰ τῆς τὰ βγάλω ἐγὼ πρῶτα, τώρα ποὺ τὰ ξέρω δύλα . . .

—Α! χωρὶς ἀμφιβολία, ἀπήντησε εἰρωνικὰ ὁ Μαντζαβῖνος, κ' ἐν ῥῷ ἀπεμακρύνετο ἡ Χρυσαυγὴ ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τὴν ἐκύτταζε πρῶτα καλὰ-καλὰ μὲ γεμάτο μῆσος μάτι κ' ἔπειτα τὴν ἐφασκέλωσε καὶ τὴν ἔφτυσε καὶ εἶπε :

—Δὲν μοῦ φτάνει ποὺ σ' ἀτίμασα! θέλω κι ὁ κόσμος νὰ φωνάξῃ πώς εἶσαι ἀτιμασμένη, παλιογυναῖκα, ποὺ προτίμησες ἔνα κάποιο στραβοπόδη Πετριτή ἀπὸ ἔνα Μαντζαβῖνο!

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν ὁ κὺρος-Μαντζαβῖνος τώρα ποὺ ίκανοποίησε τὸ ἄχτι τοῦ ἔρωτός του ἀντὶ διεύλογημένος νὰ καθίσῃ σταῦργά του καὶ τὸ πολὺ-πολὺ νὰ κοκκορεύεται διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Χρυσαυγῆς, ἀπεθμασύνθη, οἰστρηλατήθη ἀπὸ τὸν θρίαμβόν του καὶ ἡσθάνετο προκαταβολικῶς ἀπερίγραπτην χαρὰν μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Χρυσαυγὴ καὶ ἡ νύφη της θὰ ἔξηντελίζοντο ἀμοιβαίως εἰς τὰ μάτια τοῦ κόσμου ἐξ αἰτίας αὐτοῦ καὶ μόνου καὶ πρὸς διασκέδασιν αὐτοῦ καὶ μόνου. Καὶ ἡθελε καὶ τὰ δύο του πάθη νὰ βλέπῃ μαζὶ ίκανοποιούμενα: καὶ τὴν λαγνείαν του καὶ τὸ μῆσος του, καὶ μόνον ἔτσι ἐφαντάζετο ὅτι θὰ αἰσθάνεται ἀλληλιγήν ἀπόλαυσιν διὰ τὴν προσβληθεῖσαν φιλοτιμίαν του. Καὶ τυφλὸς καὶ μεθυσμένος ἀπὸ τὴν ἔως τώρα ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων του, δὲν ἔβλεπε διὰ τὸ μέλλον κανένα ἐμπόδιον ἐμπρός του, δὲν ἐπροαισθάνετο κανένα ἀπολύτως κίνδυνον. Καὶ λοιπὸν προβαίνων ἀπὸ τὸ κακὸ εἰς τὸ χειρότερο ἐθαρροῦσε ὅτι δύλοι οἱ δρόμοι διδηγοῦν ἀσφαλέστατα εἰς τὴν Ρώμην καὶ κανένα Βουνό, καμμία χαράδρα δὲν θὰ ἔφραττε τὴν πορείαν του. Διὰ ταῦτα, μόλις ἐφυγεν ἡ Χρυσαυγὴ, ὁ ἐκδικητικὸς Μαντζαβῖνος εὐρῆκε ἀμέσως τὴν Βασίλω καὶ τῆς ἔξειμιστηρεύθηκε ἀναιδέστατα τὴν ἀτιμίαν τῆς γυναίκας τοῦ Πετριτῆ καὶ τὴν ἐβεβαίωνε «πώς αὐτὸς μονάχα τὴν Βασίλω του ἀγαπᾷ καὶ λατρεύει καὶ πώς ἀτίμασε τὴν νύφη της ἔτσι, γιὰ νὰ τὴν ἐκδικηθῆῃ τώρα Βασίλω μου ἀσφαλέστερα, ἀφ' οὗ γνωρίζεις πώς καὶ ἡ καρδιὰ τῆς Χρυσαυγῆς εἶναι κάλπικη σὰν τὸ πεντάλιο της»! Ἡ Βασίλω εἰς τὴν ἐκμιστήρευσιν αὐτὴν τοῦ κουμπάρου της ἐχάροηκε χαρὰν μεγάλην ἐσωτερικῶς, εἰς τὰ μάτια δύμας τοῦ Μαντζαβίνου ἔδειξε κατ' ἀρχὰς ὅτι τῆς ἐκανοφάνηκε πολὺ καὶ τοῦ εἶπε δῆθεν καταδυσαρεστημένη:

— Εῦγέ σου, κουμπάρε μου! "Ετσι λοιπὸν μ' ἀγαπᾶς, ώστε νὰ μ' ἀτιμάζῃς μὲ γυναικες τοῦ δρόμου; "Η θαρρεῖς, κουτέ, πὼς ἡ παλιὸ - Χρυσανγὴ αὐτὴ ἐσένα μονάχα ἔχει ἐρωμένο; Καὶ ποιὸν δὲν ἔχει αὐτή; ²Αμὴ γιατὶ νομίζεις πὼς ὁ ἄντρας της δὲν τὴν ἀφίνει πιὰ νὰ ξενοδούλεύῃ; ³Εγγύριζε ἀπὸ τὸ ἑνα βρωμόσπιτο στὸ ἄλλο γιά νὰ βρίσκῃ τοὺς ἐρωμένους της!

— Αὐτὸ δὲν τὸ πιστεύω! Λὲς ψέματα! ἐμούγκρισε ὁ Μαντζαβῖνος, εἰς τὸν ὅποιον τώρα—ῶ μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας!—ἥρχισε νὰ γεννᾶται καὶ τοίτο πάθος, τὸ πάθος τῆς ζηλοτύπιας μῆπως ἡ Χρυσανγὴ εἶχε ἀτιμάσει τὰ στέφανά της μὲ ἄλλον προτοῦ ἀπὸ αὐτόν!

— Αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω ἐγώ! ἐφώναξε ἡ Βασίλω. Μ' αὐτὴ τὴν δρεξὶ νὰ μένῃς, κουτέ, πὼς ἡ παλιογυναῖκα τοῦ Πετριτῆ ἐσένα μονάχα πρωτογνώρισε ὑστερα ἀπὸ τὸν ἄντρα της!

— ⁴Α! θὰ μοῦ τὸ πλεορῶσῃ μὰ τὸν ⁵Αἴ-Σπυρίδωνα! Τόσο ἀτιμη δὲν τὴν πίστευα! δὲν τὸ πιστεύω! . . . Λὲς ψέματα, σοῦ λέω! . . . ⁶Α! θὰ μοῦ τὸ πλεορῶσῃ, ναί, ποὺ νὰ φάω τὰ κόκκαλα τῶν πεθαμένων μου! . . . Ψέματα λέσ, σοῦ λέω!

— Καλά, ψέματα λέω! μὴν τὸ πιστεύῃς, μάτια μου! Μάθε ὅμως, κουμπάρε μου, πὼς πολὺ πιὸ εὔμορφοι ἀπὸ τὴν ἀφεντειά σου τῆς ἔκαναν τὰ γλυκὰ μάτια, χρόνια τώρα, κι ἀν ἔγινε ἐρωμένη σου στὸ τέλος, δὲν ἔγινε βέβαια γιὰ τὰ γλυκά σου μάτια . . .

— Βρωμογυναῖκα! ἐμούγκρισε μὲ ἀηδίαν ὁ Μαντζαβῖνος διὰ λογαριασμὸν τῆς Βασίλως, ἡ ὅποια τὴν ὑβριν του βέβαια ἐλογάριασε ὅτι τὴν ἔξεστόμισε εἰς βάρος τῆς Χρυσανγῆς.

— Βέβαια, ἀφ' οὗ ὁ Πετριτῆς δὲν τὴν ἀφινε πιὰ νὰ ξενοδούλεύῃ, σὰν νὰ ποῦμε, αὐτὴ ποὺ ἥτον μιαθημένη στὰ λοῦσα καὶ στὰ μεγαλεῖα, κατάφυγε σ' ἐσένα γιὰ νὰ σοῦ τρώῃ παράδεις, κουτέ, κ' ἡ ἀφεντειά σου χαμπάρι δὲν πῆρες! . . .

Τὰ λόγια αὐτὰ ἐδαιμόνισαν ἀπερίγραπτα τὸν Μαντζαβῖνον, ἐπειδὴ ἔβλεπε ὅτι κατὰ βάθος ἦσαν ἀληθινά, συγχρόνως ὅμως καὶ τὸν ἐδιασκέδασαν κομμάτι, διότι ἐσκέφθη ὅτι, ἀντὶ νὰ τοῦ πάρῃ παράδεις μόνη ἡ Χρυσανγή, αὐτὸς μᾶλλον τῆς ἐπῆρε τὸ ἀληθινὸ πεντάλιρο καὶ τὴν τιμήν της—ᾶ! τὴν τιμήν της ποὺ ἔως τώρα ἐπίστευε ὅμως ὅτι μόνος αὐτὸς τῆς τὴν ἀρπάξει! ⁷Απήντησε λογπόν εἰρωνικὸ μαζὶ καὶ ἀπαίσια.

— ⁸Α! μοῦ φαγε πολλοὺς παράδεις, αὐτὸ εἰν' ἀλήθεια! . . . Θὰ μοῦ τὸ πλεορῶσῃ ὅμως, τ' ὁρκίζομαι στὴν τιμή μου! . . . Λὲς ψέματα μωρή! Θὰ μοῦ τὸ πλεορῶσῃς καὶ σύ, ἀν δὲν λέσ ἀλήθεια! . . . Τ' ὁρκίζομαι στὴν τιμή μου! τ' ὁρκίζομαι! . . .

Καὶ ὁ Μαντζαβῖεος ἔφυγε τρεχάτος χωρὶς νὰ χαιρετίσῃ καν τὴν ἔκπληκτην Βασίλω, καί, ἔως νὰ φθάσῃ εἰς τὸ μαγαζάκι του, ὅλο ἐμονολογοῦσε: «Θὰ μοῦ τὸ πλεορώσης, μωρή, τ' ὁρκίζομαι! Θὰ μοῦ τὸ πλεορώσης!... Καὶ τώρα ὁ ἀνθρωπός αὐτὸς ἔθαρρος ὅτι δὲν ἔκαμε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, μὲ τὸ νάτιμαση τὴν Χρυσανγήν, τὸν ἀδελφόν της καὶ τὸ σπίτι της, ἀφ' οὗ ἔκέρδισε μίαν γυναικα ποὺ εἶχε πουλήσει προτοῦ εἰς ἄλλους τὴν τιμήν της. Καὶ μὲ σκυλιμένο τὸ κεφάλι ἔκάθητο καὶ ὅλο ἔσκεπτετο ὅτι τὸν ἡπάτησε τεχνικώτατα ἡ Χρυσανγή ἀντὶ νὰ τὴν ἀπατήσῃ, καὶ ἡ ζήλεια του περιπλεκομένη μὲ τὸ μῆσός του κατὰ τῆς γυναίκας τοῦ Πετριτῆ ἐτυραννοῦσε τὴν φραδμακωμένην καρδιά του, ἐδαιμόνιζε τὸ στεῦμά του καὶ τοῦ ἐγεννοῦσε χλίων εἰδῶν σκοτεινὰ σχέδια τρομερᾶς ἐκδικήσεως κατὰ τῆς Χρυσανγῆς, ἀπὸ τὰ δύοια, ὅπως ὅλα διά μιᾶς ἀδριστα καὶ τρομερὰ ἐπλημμύριζαν εἰς τὰ ταραγμένα στήθη του καὶ ἐθόλωναν τὸ ἐρεθισμένο μυαλό του, δὲν ἐγνώριζε ποιὸν νὰ πρωτοδιαλέξῃ, καὶ ἥθελε ὅλα μαζὶ νὰ ἔκτελέσῃ διὰ νὰ ἔκδικηθῇ μὲ τὸν πλέον πρωτάκουστον τρόπον τὴν προσβλήθεισαν φιλοτιμίαν του. Καὶ ἥθελε συγχρόνως νὰ φτύσῃ καὶ νὰ φωνάξῃ ἀτιμητὴν τὴν Χρυσανγήν ἐμπρὸς εἰς ὅλον τὸν κόσμον, νὰ τῆς χύσῃ βιτριόλι κατὰ πρόσωπο, νὰ τὴν μαχαιρώσῃ κατάκαρδα, νὰ τὴν κρεμάσῃ ἀπὸ τὰ πόδια, νὰ τὴν πνίξῃ μὲ μεταξωτὸ μαντύλι, νὰ τῆς ρουφήσῃ, ἀφ' οὗ τῆς σχίσῃ τὸ κρανίο, τὸ αἷμα, νὰ κρύψῃ προδοτικὰ εἰς τὰ στήθη της σκορπιοὺς καὶ ὅχεντρες, νὰ τῆς δώσῃ νὰ πιῇ αἷμα λυσσιασμένου λύκου καὶ νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ φάῃ σάρκες ἀπὸ σάπιο πτῶμα εὐλογιασμένου! Καὶ δὲν τοῦ ἔφθανε κανένα ἀπὸ αὐτά, καὶ ἐθεωροῦσε ὅτι καὶ ὅλα μαζὶ ἀν κατώρθωνε νὰ τὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν κατὰ τῆς Χρυσανγῆς μόλις θὰ ἐσήκωναν ἐλάχιστο βάρος ἀπὸ τὸν γιγάντιον ὅγκον τῆς προσβολῆς ποὺ τοῦ ἔκάθητο εἰς τὰ στήθη καὶ τοῦ ἐπλάκωνε καὶ τοῦ ἔκατασύντριβε τὴν ὑψηλὴν φιλοτιμίαν του. Καὶ σιγὰ σιγὰ ὅπως μὲ τόσην φραδμακερὴν φαντασίαν ἐρέθιζε τὰ ἔγκεφαλικά του κύτταρα νὰ τοῦ γεννοῦν τρόπους ἐκδικήσεως πρωτοφανεῖς κατὰ τῆς Χρυσανγῆς, τοῦ ἐγεννάτο καὶ ἡ ὑποφία μῆπως δὲν κατορθώσῃ νὰ ἔκτελέσῃ κανένα ἀπὸ αὐτοὺς καὶ μείνῃ εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ μὲ τὰ σχέδια του καὶ μόνον, καὶ ἐδαιμονίζετο τώρα περισσότερο, καὶ ἐβιάζετο νὰ καταστρώσῃ τὸ δριστικὸ σχέδιο τῆς μελλούσης πορείας του, καὶ ἀπὸ τὴν βίαν του τὰ ἔκανε ὅλα θάλασσα καὶ δὲν εὑρισκε συνειδημὸν εἰς τὰς ἰδέας του, καὶ ἐβλαστημοῦσε ὅλους καὶ ὅλα καὶ ἐλύσσοιαζε ἀπορῶν διατὶ νὰ μὴν ἡμπορῷ νὰ ἥναι ἀπόλυτος τύραννος διὰ μίαν καὶ μόνην ἡμέραν τῆς Χρυσανγῆς, «γιὰ νὰ τῆς δεῖξῃ αὐτὸς τὶ θὰ πῇ Μαντζαβῖνος, ποὺ τοῦ

περιφρόνησε τὸν ἔρωτα ἀνύπαντρη, ποὺ τοῦ τὸν ἐμπορεύθηκε παντρεμένη!» Κ' ἐδάγκανε τὰ δάκτυλά του κ' ἐκύτταζε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀγριωπὰ σὰν ἐρεθισμένος ταῦρος, καὶ εἰς κάθε ἀποτυχίαν περὶ τοῦ πῶς θὰ ἐκδικηθῇ στρατηγικώτερα τὴν Χρυσαυγῆν ἐφώναζε: «Θὰ μοῦ τὸ πλεονάσης ὅμως, παλιογυναῖκα! θὰ μοῦ τὸ πλεονάσης μὰ τὸν "Ἄγιο, κ' ἔννοιασου!"» Καὶ εἰς κάθε ἀναφώνησιν ἐπρόσθετε φουρκισμένος ώς ἀπορίαν δυσάρεστην: «Μὰ πῶς θὰ μοῦ τὸ πλεονάσης καλύτερα;» Καὶ ἡ ἀναφώνησις αὐτὴ ὑπέκουπτε χιλίων εἰδῶν δυσκολίας, διότι ὁ Μαντζαβῖνος ναι μὲν ἐδιφοῦσε τρομερὴν καὶ πρωτάκουστην ἐκδίκησιν κατὰ τῆς Χρυσαυγῆς, ἀλλὰ ἐνοοῦσε νὰ βγῆ ἀπὸ αὐτὴν καὶ μὲν ὑψηλὰ τὸ μέτωπο καὶ νὰ θεωρηθῇ ώς ἀληθινὸς ἥρωας, ώς ἐντιμότατος ἀνθρωπος ποὺ θέλει νὰ δώσῃ κ' ἔνα καλὸ μάθημα εἰς κάθε στεφανωμένην γυναῖκα νὰ μὴ προσβάλῃ ποτὲ τὴν τιμὴν τοῦ ἀνδρός της! Καὶ σιγά - σιγά λοιπὸν ἡ διεστραμμένη ἵδεα ὅτι ἐκδικούμενος τὴν Χρυσαυγῆν θὰ δοξάσῃ καὶ τόνομά του τὸν εὐχαιριστοῦσε πολὺ καὶ ἐκολάκευε καὶ τὴν φιλοτιμίαν του, ἐν' ᾧ τὸν ἔξησφαλίζε συγχρόνως καὶ ἀπὸ κάθε ἀπρόοπτον κύndυνον τῆς ζωῆς του. Καὶ εἰς τὴν ἵδεαν τώρα τοῦ κινδύνου ποὺ θὰ διέτρεχε τὸ σαρκίο του ὁ ἀνθρωπος αὐτὸς ἀνεπήδησε ἀπὸ τρόμου μήπως πάθη τίποτε ἡ πολύτιμη ὕπαρξίς του, καὶ ἐσυμπέρανε λοιπὸν ὅτι προτιμότερο θὰ ἴναι αὐτὸς ὁ Ἱδιος νὰ μήν ἐκδικηθῇ κατ' εὐθείαν τὴν Χρυσαυγῆν, ἀλλὰ διὰ μέσου ἄλλου, αὐτὸς ὅμως νὰ φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ αἰτία!: «Διὰ μέσου ἄλλου; καλά ἀλλὰ ποιανοῦ; Ποιανοῦ; Ποιανοῦ; . . . Τοῦ . . . τοῦ . . . — ἔλα γειά σου, Μαντζαβῖνέ μου!. . . Τοῦ Ἱδιού τοῦ Πετροτῆ, καλέ, τοῦ στραβοπόδη· τοῦ Ἱδιού τοῦ ἀντρὸς τῆς Χρυσαυγῆς!.. Χά! χά! χά! τὸ βρῆκες ἐπὶ τέλους, μωρὲ Μαντζαβῖνε! Ἀλήθεια ἔχεις μέσα σου καὶ βενετσιάνικο αἷμα! . . . Ναι! ἔτσι θὰ κάμω! ἔτσι θὰ γίνη! Θὰ πῶ τοῦ Πετροτῆ πὼς ἡ γυναῖκά σου σ' ἀτιμάζει μὲ τὸν ἀλφα καὶ μὲ τὸν βῆττα..... Δὲν μοῦ τὸ πε ἡ Βασίλω; Μοῦ τὸ πε! Στὸ κάτωκάτω τῆς Γραφῆς, ἀν ὁ Πετροτῆς μοῦ ἀπαίτηση νὰ τοῦ πῶ πὼς τὸ ξέρω, τὸν στέλνω στὴ γυναῖκα τοῦ Γεράσιμου, κι ἀς κάμη καλὰ μαξί της! Ἐκδικοῦμαι ὅμως πρωτάκουστα! κ' ἔνας θεὸς ξέρει τὶ πρᾶμα εἶναι αὐτὸς ὁ στραβοπόδης στὸ ξήτημα τῆς τιμῆς τοῦ σπιτιοῦ του! "Α! μωρὲ περίφημα! Τώρα δῆλα πᾶνε πρίμα!.. Θὰ μοῦ τὸ πλεονάσης, μωρή, σοῦ τὸ πα! καὶ μὲ τὰ Ἱδια τὰ χέρια τοῦ ἀντρὸς σου μάλιστα! Ὑπομονὴ μονάχα νάχης, Μαντζαβῖνέ μου, δύο - τρεῖς μέρες ἀκόμη, γιατὶ θέλω καὶ νὰ διασκεδάσω πρῶτα μὲ τοὺς καυγάδες καὶ τὰ βρισίδια τῆς Βασίλως καὶ τῆς Χρυσαυγῆς τώρα ποὺ πέτες ἔβαλα στὰ αἴματα, κ' ἔπειτα βλέπουμε!»

Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ θαυμάσιος αὐτὸς ἀνθρωπος ἡ-
σύχασε τέλος πάντων καὶ συνῆλθε κομμάτι ἀπὸ τὴν φοβερὴν
στενοχώρια του, καὶ, προτοῦ νὰ ὑποκιθῆ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ θέ-
ατρο τῆς κοινωνίας τὸν ἥρωα, ἥθελε νάπολαύσῃ ὡς θεατὴς τὴν
κωμῳδίαν ποὺ θὰ παρίσταναν μὲ τόσην τραγικότητα αἱ δύο γυ-
ναικες εἰς τὰ μάτια τῆς γειτονειᾶς διὰ τὰ ψεύτικα πεντάλιρα καὶ
τὴν συζυγικὴν τιμήν των. Καὶ τὴν εἶχε ἀπολαύσει ὅμοιογουμένως
μὲ τὸ παραπάνω.

Καὶ πράγματι, δταν ἐγκατέλειψε τόσον ἀπότομα τὴν Βασίλω
δ Μαντζαβῖνος, ἡ γυναικα τοῦ Γερασίμου ὅσο καὶ ἢν ἔξεπλάγη μὲ
τὸν τρόπον αὐτὸν τοῦ κουμπάρου της, αἰσθάνθηκε ὅμως γαργαλι-
στικὴν ἥδονὴν καὶ διὰ τὴν ἀτιμίαν τῆς Χρυσανγῆς καὶ διὰ τὴν φο-
βερὴν δργὴν ποὺ ἐνέπνευσαν τὰ χτυπητὰ λόγια της εἰς τὸν Μαντζα-
βῖνον. Καὶ πάνοπλη τώρα ἀπὸ τὰ μυστικὰ ποὺ ἐγνώριζε ἥρχισε νὰ
κόφτη καὶ νὰ φάφτη ἐναντίον τῆς ἀνδραδέλφης της καὶ νὰ διηγῆται
μὲ μεγάλην δῆθεν προφύλαξιν εἰς τὲς γειτόνισσες καὶ τὲς φιλονάδες
τὰ ἄδηλα της εἰς βάρος τῆς τιμῆς τοῦ Πετροπί, ἐν' ᾧ συγχρόνως
ἐδιαβεβαίωνε μεγαλόστομα ὅτι «τὸ πεντάλιρο τῆς Χρυσανγῆς εἶναι
κάλπικο, καὶ βάζει στοίχημα καὶ τὸ κεφάλι της πὼς μονάχα τὸ δι-
κό της εἶναι ἀληθινό!» Ἀλλὰ καὶ ἡ Χρυσανγή, μετὰ τὰς ἀκινηστη-
ρεύσεις τοῦ Μαντζαβῖνου, συγχρόνως σκεδὸν μὲ τὴν Βασίλω τὴν
εἰρωνεύετο εἰς τὲς ἵδιες γειτόνισσες καὶ φιλονάδες κ' ἔλεγε, μὲ
μεγάλην πάντα προφύλαξιν καὶ αὐτῇ, ὅτι γνωρίζει «πὼς ἡ γυναικα
τοῦ ἀδελφοῦ της τὸν ἀτίμασε μὲ κάποιο στενὸ συγγενῆ της ποὺ
εἶναι μεγάλο ἀμάρτημα καὶ νὰ τὸ συλλογιστῇ κανείς,» ἐν ᾧ ἐδιακή-
ρυττε χωρὶς κανένα φόβον διαφεύσεως ὅτι τὸ πεντάλιρο «πὸν μᾶς
κόλλησε τώρα στὸ λαιμό της αὐτὴν ἡ μαϊμοῦ εἶναι κάλπικο καὶ
βάζει στοίχημα νὰ τῆς δώσῃ τὸ δικότης, τὸ ἀληθινό, ἢν λέῃ
ψέμματα!» Καὶ δῆλη ἡ γειτονειὰ εἶχε νὰ κάμη τώρα μὲ τὰς
ἀμοιβαίας κακολογίας των, καὶ τὰ σχόλια καὶ αἱ συζητήσεις διὰ
τὴν οἰκογενειακὴν τιμήν των κυρίως ἔδιναν κ' ἔπεονταν, καὶ
ὅ ἀπόκεντρος δρομίσκος ὅπου ενδύσκοντο τὰ σπίτια τῆς Χρυ-
σανγῆς καὶ τῆς Βασίλως τὸ ἔνα ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ἀντηχοῦσε συ-
χνότατα ἀπὸ τοὺς κανγάδες τῶν δύο αὐτῶν γυναικῶν, αἱ δοποῖαι,
ὅταν ἀπουσίαζαν οἱ ἄνδρες των, κρεμασμέναι ἀπὸ τὰ παραμυράκια
των πολλὲς φορὲς, τὴν ἥμέραν ἔλεγαν τὰ ἐξ ἀμάξης ἐναντίον των
εἴτε κάποτε-κάποτε πρόσωπο πρὸς πρόσωπον, εἴτε συνηθέστατα εἰς
τὲς περίεργες γειτόνισσες καὶ φιλονάδες των. Καὶ αἱ φωναί των
καὶ αἱ ὕβρεις των φθάνουσαι ἔως τὸ μαγαζάκι τοῦ Μαντζαβῖνου,
τὸ ενδισκόμενον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρομίσκου, ἐκαλοκάρδιζαν τὸν μέχρι

θανάτου μνησίκαν κουμπάρου τῆς Χρυσαυγῆς, καὶ μόλις λοιπὸν τὰς ἥκουνε νάλληλούβριζωνται ἔβγαινε γλήγωρα - γλήγωρα εἰς τὸ κατῶφλι τοῦ μαγαζιοῦ του, διώρυθωνε μὲ τὰ χέρια του τὰ δύο φτερούγια τῆς χωρίστρας του, κ' ἐπρόβαλλε ἐπιδεικτικὰ τὴν κοιλιά του, εἰς τὸ μέσον τῆς δόποιας ἐκρέμετο στηριγμένον εἰς τὸ κέντρο χρυσῆς καδίνας τὸ περίφημό του πεντάλιρο. Ἐπειτα ἐστήριξε τοὺς γρόνθους δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς μέσης του, καὶ πότε ἐσήκωνε μὲ ἀετώδη ἀλαζονείαν τὰ μάτια πρὸς τὰ παραμυράκια τῆς Χρυσαυγῆς καὶ τῆς Βασίλως καὶ τὰς ἐκύτταζε περιφρονιτικὰ καὶ εἰρωνικά, καὶ πότε, ὅταν τὰ μάτια των ἐπερταν ἐπάνω του, τὰ ἔγυριζε γλήγωρα - γλήγωρα πρός τὸ πεντάλιρο του σᾶν νὰ ἥθελε νὰ εἴπῃ: «Κυττάξτε το, παλιογυναῖκες! δὲν ἀξίζει ἡ τιμή σας κ' ἡ ζωή σας μαζὶ οὐτε σὰν αὐτό!»

Καὶ σὰν νὰ ἥρεθιζε περισσότερο τὰς δύο γυναικας καὶ ὁ ἐμπρός των ἰστάμενος μέγας μεγαλωστὶ κλέπτης τῆς τιμῆς των, ἔξεστόμιζαν τώρα δυνατώτερα, λυσσωδέστερα τὰ βρωμόλογά των κ' ἐκινοῦσαν τὰ κεφάλια των ζωηρότερα, ἐν' ὃ τὰ κρεμάμενα εἰς τὸν λαιμόν των ψεύτικα πεντάλιρα ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν γοργότατα σὰν μικροσκοπικὰ γλωσσίδια καμπάνας καθὼς νὰ ἥσαν ἐρεθισμένα καὶ αὐτὰ τὸ ἔνα κατὰ τοῦ ἄλλου καὶ καθὼς νὰ ἐκρατοῦσαν τὸ ἵσον εἰς τὰς χυδαιοτάτας ὑβρεις τῆς Χρυσαυγῆς καὶ τῆς Βασίλως. Καὶ σιγὰ - σιγὰ τὸ ἀμοιβαῖο μῆσος τῶν γυναικῶν αὐτῶν ἐμόλυνε καὶ τές γειτόνισσες καὶ τές φιλονάδες των καὶ τὰς ἐφανάτιζε ὑπὲρ τῆς πρώτης ἡ ὑπὲρ τῆς δευτέρας, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδιαιρέθησαν καὶ αὐταὶ εἰς δύο κόμματα καὶ ὑπεστήριζαν μὲ πεῖσμα ἀγριώτερον ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὴν γνησιότητα τοῦ πενταλίρου καὶ μάλιστα τὴν οὐκογενιακὴν τιμὴν τῆς μιᾶς εἰς βάρος τῆς ἄλλης. Καὶ τὸ τρομερὸ τοῦτο συμβάν γλήγωρα ἐμαθητεύετο καὶ εἰς εὐρυτέρους κύκλους καὶ μονάχα οἱ ἐνδιαφερόμενοι σύζυγοι, δὲν ἐγνώριζαν τίποτε Ἄλλὰ καὶ ἡ Χρυσαυγὴ καὶ ἡ Βασίλω κατ' ἀρχάς, ὅταν ἀμοιβαίως κατηγοροῦντο, εἶχαν ἀπόλυτην πεποίθησιν ὅτι ὁ κόσμος ἔρει μονάχα ὅτι ἡμία ἀπὸ τὰς δύο ἐπρόδωκε τὴν συζυγικὴν πίστιν, καὶ εἰς μὲν τὴν Βασίλω οὔτε κατὰ φαντασίαν ἐπερνοῦσε ἡ ἴδεα ὅτι θὰ εἴχε τὸ θράσος ἡ γυναικα τοῦ Πετροπίτη νὰ τὴν διαβάλλῃ ὅτι ἀτιμάζει τὸν Γεράσιμον της, «ἀφ' οὐ κανένας, ἔξω ἀπὸ τὸ θεό, δὲν γνωρίζει πῶς ἔχει ἐρωμένο τὸ Μαντζαβῖνο,» ἡ δὲ Χρυσαυγὴ ἀκόμη περισσότερον ἦτο βέβαιη ὅτι ἡ Βασίλω δὲν θὰ ἐτολμοῦσε νὰ ὑποψιασθῇ κανὸν ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ἀνδρός της εἶναι ἐρωμένη τοῦ κουμπάρου της, «ἀφ' οὐδὲν ὁ ἴδιος δι Μαντζαβῖνος τῆς ἔμυστηρεύθηκε πῶς ἔχει ἐρωμένη τὴ Βασίλω.»

“Οταν λοιπὸν ἐπρωτάκουσε ἡ καθεμία ἀπὸ καλόγλωσσες φιλονάδες της ὅτι «δὲν φτάνει, Βασίλω μου, πῶς ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀντρός σου, δὲν φτάνει, Χρυσανγή μου, πῶς ἡ νύφη σου λέει καὶ φωνᾶζει πῶς τὸ πεντάλιρο σου εἶναι κάλπικο, μὰ ὑποστηρίζει κι ὅλα πῶς ἀτιμάζεις καὶ τὰ στέφανά σου μὲ τὸν ἔνα καὶ μὲ τὸν ἄλλο,» ἐγίνηκαν καὶ αἱ δύο θηρία ἀνήμερα κ' ἐφώναζαν ἐναντίον ἀλλήλων : «Νὰ μοῦ τὸ ἀποδεῖξῃ, ἡ στριγγλα, ποὺ δὲν ἀφησε γείτονα νὰ μὴν ἔχῃ ἐρωμένο ! Νᾶλμη νὰ μοῦ τὸ πῆ μπροστά μου, ἢν τῆς βαστάρη, εἰ δὲ μή, θὰ πάω νὰ τὴν βρῶ ἐγὼ καὶ θὰ τῆς ἔρριζώσω τὰ μαλλιά, καὶ θὰ τῆς βγάλω τὰ μάτια, καὶ θὰ τὴν πνίξω !» Ἀλλὰ μὲ τὰς ἀμοιβαίας αὐτὰς ἀπειλὰς οὔτε τῆς Βασίλως οὔτε τῆς Χρυσανγῆς ἡ γλῶσσα περιωρίζετο εἰς τὰς φοβερὰς κατηγορίας διὰ τὴν συζυγικήν των πίστιν, καὶ ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν τὸ μῆσός των ἐφλόγιζε, ἐπίρωντε τὴν καρδιά των, καὶ ὅσον ἐπερνοῦσε ὁ καιρὸς τόσον ὑπεστήριζε ἡ καθεμία ὅχι πιὰ τόσον ὅτι τὸ πεντάλιρο των εἶναι κάλπικο ὅσον ὅτι ἡ ἄλλη ἐπρόδωκε τὴν συζυγικήν τῆς πίστιν. Καὶ ἔσκαζαν λοιπὸν ἀπὸ ἀγανάκτησιν, διότι εἶχαν ἀκλόνητην πεποίθησιν ὅτι ἡ μία συκοφαντεῖ αἰσχρὰ τὴν ἄλλην, ἀφ' οὗ εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον, ὅπως ἐσκέπτοντο κ' ἔξανασκέπτοντο, νὰ γνωρίζῃ κανεὶς ἔξω ἀπὸ τὸν Μαντζαβῖνον ὅτι ἔχουν ἀτιμάσει τὸν ἀνδρα των. Καὶ αἱ δύο λοιπὸν εἰς ἔνα συμπέρασμα ἔφθασαν πλέον: ὅτι ἡ πρέπει νὰ ἔξομολογηθοῦν εἰς τοὺς συζύγους των τὶ διαδίδει ἡ καθεμία εἰς βάρος τῆς ὑπολήψεώς των, ἥ νὰ ζητήσουν ἔξηγήσεις πρόσωπο πρός πρόσωπο. Καὶ αὐτὰὶ μὲν ἡθελαν νὰ κάμιον τὸ πρῶτον, ἀλλὰ οἱ φρόνιμες φιλονάδες των ἔκριναν εὐτυχῶς ὅτι ἔξ ἀπαντος τότε θὰ συμβοῦν σκοτωμοὶ ἀδικοὶ καὶ τὰς ἐσυμβούλευσαν λοιπὸν ἐπίμονα «πῶς καλύτερα εἶναι νὰ ἔξηγηθοῦν πρῶτα μεταξύ των, κ' ἐπειτα ἃς ποῦν τὸν πόνο των καὶ στοὺς ἀντρες των.» Ἐπὶ τέλους ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν μὲν δυσαρέσκειαν μεγάλην, ἀλλὰ καὶ μὲ βεβαιότητα ὅτι θὰ βγοῦν νικήτραι καὶ αἱ δύο εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς τιμιότητος. Ἐπειδὴ ὅμως καμμία δὲν ἡθελε νὰ πρωτοπάγῃ εἰς τὸ σπίτι τῆς ἄλλης, ἔβαλαν κλῆρον καὶ ἔτυχε τὸ φτωχικὸ τῆς Χρυσανγῆς νὰ δηλωθῇ ὡς ὁ τόπος τῆς συζητήσεως. Ἡ Βασίλω λοιπὸν ἐνδυμεῖσα τὰ καλύτερα φορέματά της καὶ στολισθεῖσα μὲ τὸ πεντάλιρο τοῦ Μαντζαβίνου ἐπῆγε καταγανακτημένη νὰ εἴρῃ τὴν ἀντίπαλόν της. Ἡ συνάντησις τῶν δύο γυναικῶν ἔξ ἀνάγκης εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχε προσλάβῃ χαρακτῆρα κωμικώτατον, διότι, ἐν ᾧ ἡ καρδιά των ἔβραζε ἀπὸ ἀμοιβαῖο μῆσος καὶ τὸ πνεῦμά των ἦτο θολωμένο ἀπὸ σχέδια τραγικῆς ἐκδικήσεως, τὰ πρόσωπα

των, „πουδραρισμέναι καλά - καλά, ήσαν καὶ θωρακισμένα μὲ ἀδι-
απέραστο προσωπεῖον ὑποκρισίας κ' ἐφαίνοντο ἥρεμα καὶ σχεδὸν
γελαστά. Καὶ τοῦτο ἦτο κᾶπως παράδοξο, διότι καὶ ἡ Βασύλω
καὶ ἡ Χρυσανγή δὲν ἤσαν βέβαια γυναῖκες μορφωμέναι, γυναῖκες
τῆς ὑψηλῆς ἀριστοκρατίας διὰ νὰ γνωρίζουν νὰ γελοῦν, ὅταν
πρέπη νὰ κλαίουν, καὶ νὰ γελοῦν, ὅταν θέλουν νὰ πνίξουν.
„Υποθέτω λοιπὸν ὅτι μόνον ἡ μεγάλη πεποίθησις ποὺ εἶχε ἡ καθε-
μία ὅτι ἡ ἴδια μὲν εἶναι ἐντιμότατη Κυρία, ἡ δὲ ἀντίπαλός της
ἀτιμάζει, φῶς φανερό, τὸν ἄνδρα της ἔκανε καὶ τὰς δύο νὰ θε-
ωροῦν ἐνώπιον των ἡ μία τὴν ἄλλην ὡς πτῶμα θανασίμου ἔχθροῦ
ποὺ ἥμπορεῖ καὶ νὰ τὸ φτύσῃ καὶ νὰ τὸ πατήσῃ ὁ νικητής,
ἄλλὰ τὸ θεωρεῖ ἀνέξιο πιὰ τέτοιας τιμῆς καί, διὰ νὰ τὸ ἀτιμάσῃ
περισσότερον, ἀρκεῖται νὰ τὸ κυττάζῃ μὲ περιφρονητικὴν μεγαλο-
πρέπειαν. „Ετσι λοιπὸν κατ' ἀρχὰς συγναντηθεῖσαι ἐκυttάζοντο αἱ
δύο γυναῖκες. Ἀλλὰ τὸ βλέμμα, φαίνεται, τῆς Χρυσανγῆς εἶχε ὀξύ-
τερο φαρμάκι περιφρονήσεως μέσα του καὶ οἱ πόνοι ποὺ ἐπρο-
καλοῦσε, ἔξακοντιζόμενον εἰς τὴν καρδιὰ τῆς Βασύλως, τῆς ἔχαλα-
σαν τὴν ἥρεμίαν τοῦ προσώπου καὶ διὰ νὰ ἐλαφρωθῇ ἥρχισε νὰ
ξεστομῆῃ λόγια μολυσματικῆς ἀποφράξεως εἰς βάρος τῆς γυναίκας τοῦ
Πετρούτῃ καὶ ἡ βρῶμά των ἦτο τόση, ὅστε θὰ ἔσκαζε καὶ ἡ
Χρυσανγή, ἀν δὲν τὴν ἐδηλητήριαζε καὶ αὐτὴ μὲ πιὸ φαρμακω-
μένα ἀντίλογα. Ἡ Βασύλω λοιπὸν μὲ τὸ δεξὶ πόδι ἐμπρός, ἀφ' οὗ
ἐτέντωσε καὶ τὸ σῶμά της καλά - καλά, ἥρχισε νὰ φωνάζῃ τῆς
Χρυσανγῆς :

—Καὶ ποιὸς σοῦ δωκε τὸ δικαίωμα, κυρά μου, νὰ λέσ τοῦ κό-
σμου πῶς ἔχω ἐρωμένους; „Εμέ, τὸ μέτωπό μου εἶναι ποιὸ κα-
θαρὸ κι ἀπὸ τὸ κρυσταλλένιο νερὸ καὶ μονάχα ὅταν κυττάζω τὸ
δικό σου φοβοῦμαι νὰ μὴ μοῦ τὸ λερώσῃ ἡ μαύρη ἀντιφεγγιά
τῆς ἀτιμίας σου. . .

—Στρίγγλα, ἥρχισε νὰ γαυγίζῃ καὶ ἡ Χρυσανγή, ἐμένα λέσ ἀτι-
μασμένη ποὺ ὅλος δ κόσμος ἔχει νὰ κάψῃ μὲ τές προδοσίες ποὺ
κάνεις τοῦ ἀδελφοῦ μου;

—„Εγώ, μωρή, ἡ ἐσύ; „Αφηκες ἀνθρωπο ποὺ νὰ μὴν ἔχῃς
ἐρωμένο, σκύλλα ἀχόρταστη ;

—Τὴν βρῶμα, θράσος ποὺ τό χει! Φτούσου, ἀλεποῦ κουτσο-
νόρα! „Εννοια σου κι ὁ ἀδελφός μου μὲ τές κλωτσιές θὰ σὲ θιώξῃ,
φεῖδι φαρμακερό, ὅταν τοῦ πῶ μὲ ποιὸν ἀτιμάζεις τὰ στέφανά του!

— Μὲ ποιόν, μωρή! Πές μου το τώρα, ἀν σε βαστάῃ, ὅχεντρα!

—Μὲ βαστάει καὶ μὲ παραβαστάει, καὶ θὰ σοῦ τὸ πῶ καὶ νὰ

μὴ βιάζεσαι! Μὰ πές μου ἐσὺ πρῶτα, ἀν ἔχης αἷμα ἐπάνω σου, χτι-
κιάρα, ποιοὺς ἔχω ἐρωμένους;

—Χά! Χά! Χά! ποιοὺς ἔχεις; Καὶ ποιοὺς δὲν ἔχεις, μωρή; Μὰ
μὴ φοβᾶσαι καὶ δὲν θὰ λερώσω τὸ στόμα μου νὰ σοῦ τοὺς με-
τρήσω! Ό στραβοπόδης ἄντρας σου σὰν τοὺς μάθη ἀπὸ τὰ χεῖλη
μου, θὰ σὲ διώξῃ θεόγυμνη ἀπὸ τὸ σπίτι του!

—Θεόγυμνη εἶμαι καὶ τώρα, γιατὶ πούλησα καὶ τὸ ποκάμισό
μου γιὰ νὰ μὴ χάσω τὴν τιμή μου, μὰ ἐσὺ ποὺ τὴν πούλησες
γι' αὐτὸ τὸ κάλπικο πεντάλιρο! . . .

—Α! ἄ! ἔκαμε ή Βασίλω, κ' ἔφερε τὸ χέρι εἰς τὴν καρδιά της
σὰν νὰ τὴν είχαν ἀγκυλώσει χιλιάδες καρφίτσες βουτημένες εἰς δηλη-
τήριο σκορπιοῦ.

—Αξὶ καὶ ξερός, χωριάτικη σκύλλα! ἐφρύαξε ή Χρυσαυγὴ δαι-
μονισμένη ἀπὸ τὸν θρίαμβόν της καὶ ἀπόρεστη εἰς τὴν ἐκδίκησίν της
σὰν ὕαινα πού, διφαλέα, πρωτορουφάει αἷμα ἀχνό καὶ χορτασμοὺς
δὲν ἔχει, καὶ δοῦ πίνει τόσο κακαρίζει ἀπὸ ήδονὴν ἀπερίγραπτην
μαζὶ καὶ ἀπὸ τρόμον μὴ δὲν χορτάσῃ καλὰ δοῦ κι ἄν ρουφήσῃ. Έδῶ,
μωρή, θὰ σὲ σκάσω καὶ θὰ σὲ πλαντάξω, ἔξηκολούθησε· λέγε μου
ποιὸς σοῦ χάρισε αὐτὸ τὸ κάλπικο πεντάλιρο;

Άλλὰ ή Βασίλω, μετὰ τὴν πρῶτην ἐντύπωσιν τῶν τρομερῶν
λόγων τῆς Χρυσαυγῆς, ἀγρίεψε ἐπικινδυνωδέστερα ἐναντίον της,
ὅχι μόνον διότι ἔξακολοι θοῦσε νὰ πιστεύῃ ὅτι είναι ή τιμώτερη
γυναῖκα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ διότι τὴν ἐποόλαβε ή Χρυσαυγὴ καὶ
τῆς εἴπε δ, τι ἀκριβῶς αὐτὴ ἐσχέδιαζε νὰ ξεστομίσῃ πρὸς τὴν γυναῖκα
τοῦ Πετρούτη. Τῆς ἐφώναξε λοιπὸν μὲ πίκραν μαζὶ διὰ τὴν προσβολὴν
καὶ σατανικὴν εἰρωνείαν:

—Γιὰ κάλπικα πεντάλιρα ἐγὼ δὲν εἶμαι τόσο ἔξυπνη σὰν κ' ἐσὲ
νὰ πουλῶ τὴν τιμή μου! Ή δική σου μονάχα ἀγοράστηκε μ' αὐτὸ
τὸ κολοκύθι ποὺ φορεῖς στὸ λαιμό, νυφίσα, καὶ τὸ θαρρεῖς ἀκόμη
ἄληθινό! Τὸ ἀληθινὸ βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ τελευταίου ἐρωμέ-
νου σου, Παναγία ἔύλινη!

—Τοῦ δικοῦ μου ἡ τοῦ δικοῦ σου, μωρὴ ὑποκρίτρα; ἐψιθύ-
ρισε τώρα κάπως σκοτισμένη καὶ ή Χρυσαυγὴ σὰν πουλὶ πού
ξώδερμα τὸ πῆρε τὸ βόλι καὶ παλαίει σαστισμένα μὲ μισοματω-
μένα φτερούγια νὰ φθάσῃ δυσθεώρητα ὑψη διὰ νὰ προφυλαχθῇ
ἀπὸ δεύτερη ντουφεκιά.

—Τοῦ δικοῦ μοσ ἡ τοῦ δικοῦ σου; ξαναεῖπε περιπατικὰ καὶ ή
Βασίλω. Φωτιὰ νὰ σὲ κάψῃ, κουτάβι, ποὺ μοῦ κάνεις καὶ τὴν ἀνί-
ξερη, γιὰ νὰ γλυστρήσης σὰν τὸ χέλι ἀπὸ τὰ νύχια μου! Μὰ ἔν-
νοια σου καὶ σ' ἔχω καλὰ φουγκτωμένη, καὶ στὰ χέρια μου είναι

νὰ σὲ καταστρέψω! Τὸν ξέρω καὶ τὸν παραξέρω τὸν ἔρωμένο σου καὶ μὴ χάνεσαι!

—Ναὶ ποὺ νὰ ξεραμῆς, τὸν ξέρεις μὲ λόγια, μὰ ἐγὼ ποὺ ἔμαθα τὸν δικό σου ἀπὸ τὸ ἴδιο του τὸ στόμα!...

—Πές τον, στρίγγηλα, η σὲ πνύγω τώρα!, ἐμούγκρισε ἡ Βασίλω ξέω φρενῶν.

—Πήγαινε νὰ σοῦ τὸν πῆ ό κουμπάρος σου! εἶπε μὲ θεῖκὴν μεγαλοπρέπειαν ἡ Χρυσαυγή, καὶ μὲ ὑπέροχην ψυχραμίαν ἐπερίμενε μὲ τὰ λόγια της αὐτὰ νὰ ἴδῃ τὴν Βασίλω νὰ σωριασθῇ πτῶμα πλέον εἰς τὰ πόδια της. Τρομερὴ ὅμως ἦτον ἡ ἀπάτη της, διότι ἡ γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ της καταταραγμένη ὡς νὰ τῆς ἀνοίγοντο σιγὰ-σιγὰ ἄβυσσοι μυστηρίων ἐμπρός της, ἐψιθύρισε μὲ μάτια διάπλατα βλέπουσα τὴν Χρυσαυγήν:

—Ἐγὼ νὰ πάω στὸν κουμπάρο μας νὰ μοῦ πῆ τὸν ἔρωμένο μους η ἐσύ;

—Ἐγὼ νὰ πάω; ἐσὺ νὰ πᾶς; ἐσύ; ἐγώ; ἐψιθύριζε μασσημένα καὶ ἡ Χρυσαυγή, κ' ἐκύτταζε ἐπιφυλακτικὰ κ' ἐκυττάζετο ἐπιφυλακτικώτερα ἀκόμη ἀπὸ τὴν νύφην της, καὶ σὰν νὰ εἴχε καταλάβη καὶ τὰς δύο ὁ φόβος νὰ μὴν ἔσκαψαν ἡ μία τὸν λάκκον τῆς ἄλλης καὶ νὰ ἐνέπεσαν καὶ αἱ δύο μαζὶ «εἰς βόθρον ὃν εἰργάσαντο», ἔξεχασαν ὡς διὰ μαγείας τὰ μεταξύ των πάθη κ' ἔζήτησαν νὰ ἔξηγηθοῦν καθαρώτερα, ἡμερώτερα, συγγενικώτερα. Μετά τίνα λοιπὸν διακοπῆν, εἶπε ἡ Βασίλω τῆς Χρυσαυγῆς μὲ ὑφος ἀγαθοῦ πνευματικοῦ πατρός:

—Μὴν κάνεις τὴν κουτὶ κ' ἔξομολογήσου μου τὴν ἀλήθεια γιὰ καλό σου!

—Αὐτὸ θέλω κ' ἐγώ, ἀπήντησε καὶ ἡ Χρυσαυγή, μακροθυμότατα, νὰ μοῦ ἔξομολογηθῆς τὴν ἀλήθεια καὶ δὲν θᾶναι γιὰ κακό σου!

—Πάλαι τὰ ἴδια! . . . Μὰ δὲν βαστάω πιά! . . . Ακουσε, χριστιανή μου: εἶναι η δὲν εἶναι κάλπικο τὸ πεντάλιρο ποὺ φορεῖς; εἶπε μετατοπίζουσα ἀφελέστατα τὸ κύριο θέμα.

—Τὸ δικό μου τὸ ξέρεις δά, κυρά μου, εἶναι ἀληθινό! ἀπήντησε εὐχαρίστως ὑποχωρήσασα εἰς ἄλλο ζήτημα ἡ Χρυσαυγή. Μονάχα τὸ δικό σου εἶνα κάλπικο, σοῦ τὸ ξαναλέω!

—Ἐδῶ σ' ἀπατήσανε! ἐψιθύρισε ἡ νύφης της, γιατὶ ξέρω καὶ παραξέρω πῶς αὐτὸ ποὺ φορεῖς εἶναι φεύτικο!

—Αδύνατο, ἐμουρμούρισε κάπως μουδιασμένα τώρα ἡ γυναῖκα τοῦ Πετροΐτη. Εσὲ ἀπατήσανε, νᾶσαι παραβέβαιη, καὶ σοῦ χαρίσανε κάλπικο πεντάλιρο!

—Λοιπόν, εἶπε ἡ Βασίλω, νὰ κάμουμε ἔνα πρᾶμα πρῶτα; νὰ

πάμε στὸ ἐνεχυροδανειστήριο καὶ νὰ μᾶς ἐκτιμήσουνε τὰ πεντάλιρα, κι ὅποιανῆς εἶναι κάλπικο, αὐτὴ νᾶναι . . .

—Αὐτὴ νᾶναι . . . εἶπε καὶ ἡ Χρυσανγὴ καὶ δὲν ἐσυμπλήρωσε οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη τὴν πολυσήμαντην φράσιν. Εὑρέθηκαν δύμας συμφωνόταται νὰ μεταβοῦν εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριο. Καὶ αἱ γυναῖκες αὐταὶ ποὺ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συναντήσεώς των ἦσαν δπως ὁ ἀγριόσκυλλος μὲ τὸν ἀγριόγατον εἰς τὸ μῖσος των καὶ δπως ὁ ἀετὸς ὑπερήφαναι διὰ τὴν τιμήν των, τώρα, γεμάται ὑποψίαν δι’ αὐτήν, ἔμαξενθήκαν δπως τὰ σαλιγγάρια εἰς τὸ κανκί των, δταν τοὺς ἀγγίζῃ κανεὶς ἐλαφρότατα τὰ εὐερέθιστα κέρατα. Καὶ σὰν νὰ ἐπροσισθάνοντο δτι τρίτος ἔχθρος, ἀρότας ἀκόμη, ἄλλὰ δυνατώτερος κατὰ πολὺ καὶ ἀπὸ τὰς δύο μαζί, ἔρχεται πάνοπλος κατ’ ἐπάνω των διὰ νὰ τὰς καταστρέψῃ, ἔμελετοῦσαν, χωρὶς νὰ τὸ δείχνουν ποσδῶς, δτι τὴν σωτηρίαν των θὰ εῦρουν μόνον ἐὰν ἀδελφικὰ ταιριάσουν τὰ ἀδιάλλακτα πάθη των καὶ στρέψουν τὴν δρμήν των κατὰ τοῦ ποινοῦ ἔχθροῦ διὰ νὰ τοῦ δηλητηριάσουν τὸ δξύτατο μῖσος καὶ τὴν πρωτάκουστην ἐκδίκησιν ποὺ ἐπεδίωκε, καὶ αὐταὶ δὲν γνωρίζουν διατὶ καὶ πρὸς τί. Ἐπῆγαν λοιπὸν εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριον ἀμύλητες, συλλογισμένες καὶ ἀγριόφρυνδες. Μολαταῦτα, ἔως δτου νὰ μάθουν ἀπὸ τὸν ξετιμητὴν τὶ δξίαν ἔχουν τὰ πεντάλιρά των, ἔσφαζαν κάποιαν ἐλπίδα δτι ἀλληθινὸ θὰ ἦναι μόνον τῆς καθεμιᾶς τὸ ἴδιοκ τῆς, καὶ διὰ τούτο ἐδιατηρεῖτο ἀκόμητη εἰς τὴν καρδιά των κάποια σπίθα μίσους καὶ ἐκδικήσεως τῆς μιᾶς κατὰ τῆς ἄλλης, ἡ ὅποια ἀρχοῦσε νὰ ξανανάψῃ πυρκαϊὰν ἀσβεστην μέλλουσαν ἀσφαλῶς νάποτεφρώσῃ τὴν οἰκογενειακὴν τιμὴν ἢ τῆς Βασίλως ἢ τῆς Χρυσανγῆς. Ἄλλα καὶ ἡ σπίθα αὐτὴ ἔσβινε διὰ μιᾶς, δταν ὁ ξετιμητής, μετ’ ὀλίγα λεπτά, ἵτε καὶ εἰς τὰς δύο ψυχρότατα: «Κυράδες μου, καὶ τὸ ἔνα καὶ τὸ ἄλλο πεντάλιρο δὲν δξίζουν τίποτε! Εἶναι κάλπικα!»

Αἱ δύο γυναῖκες εἰς τὰ λόγια αὐτὰ ἐψιθύρισαν πρῶτα μὲ βλακῶδες ὕφος: «Μπά!» κ’ ἔπειτα μὲ ἀνοικτὸ στόμα ἔμειναν δλίγα δευτερόλεπτα ὡς στήλη ἄλατος, κ’ ἔπειτα ἔφυγαν χωρὶς λέξιν νὰ εἴπῃ ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην καὶ, χωρὶς νὰ βλέπωνται, ἔσπευδαν τὸ βῆμα νὰ φιλάσουν μίαν ὥραν ἀρχήτερα σπίτι των, καὶ κάποτε πλαγίως ἐκφυγοκύτταζε ἡ μία τὰ πόδια τῆς ἄλλης καὶ μίαν ἡ δύο φορὲς ἀστραπιαίως καὶ τὸ πρόσωπο, καὶ τότε τὰ μάτια των συναντώμενα δξιστόριζαν μὲ μαγικὴν εὐγλωττίαν εἰς ἔνα δευτερόλεπτο εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των δλας τὰς περιπετείας των ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ γάμου των ἔως αὐτὴν τὴν στιγμήν, κ’ ἔγνωρίζε τώρα ἀριστα ἡ μία τὴν συμφορὰν τῆς ἄλλης, καὶ ἀκα-

τανίκητή ἐπιθυμία ἔδόνιζε τὴν καρδιά των νὰ ἔνωθοῦν εἰς φιλίαν καὶ ἀγάπην παντοτεινὴν χωρὶς οὔτε νὰ ἔλθουν μεταξύ των εἰς διαφωτιστικὰς ἔξηγήσεις οὔτε νὰ δώσουν τοιαύτας ἀπολύτως εἰς κανένα. Καὶ μόλις ἔφθασαν εἰς τὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ τῆς Χρυσαυγῆς, αἱ δύο ἀδιάλλακται γυναικες ἐκυπτάχθηκαν πρῶτα ἐκφραστικώτατα καί, χωρὶς νὰ ξέρουν πῶς, εὐρέθηκαν διὰ μιᾶς εἰς τὰς ἀγκάλας ἡ μία τῆς ἄλλης, καὶ συμφιλιωθεῖσαι ἥρχισαν νὰ διμήλουν περὶ ἀέρων καὶ ὑδάτων χωρὶς λέξιν νάναφέρουν διὰ κάλπικα πεντάλιρα καὶ τὰ λοιπά καὶ τὰ λοιπά, καὶ πότε ἔλεγαν: «Χρυσαυγή μου, Βασίλω μου, τὶ καλὰ ποῦ θὰ περνᾶμε τώρα!» Καὶ πότε, ὑπερθεματίζουσαι εἰς τὴν ἀγάπην των, ἐσυμφωνοῦσαν: «Νὰ καθήσουμε μαζί, νὰ τρῶμε ἀπὸ τὸ ἴδιο πιάτο καὶ νὰ πίνουμε ἀπὸ τὸ ἴδιο ποτῆρι!» Καὶ δὲν ἔλεγαν διόλου: «Τόνειρό μας εἶναι νὰ συντρίψουμε τὸ κεφάλι αὐτοῦ τοῦ πονηροῦ φειδιοῦ, τοῦ κοιμπάρου μας, ποὺ ἀπάτησε δύο Εὗνες μαζὶ μὲ τόση σατανικότητα!» Τόσον ἦσαν συννενοημέναι διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ δίχως καὶ νὰ τὸ ἀναφέρουν καν, ἢν καὶ ἔλογάριαζαν χωρὶς τὸν ξενοδόχον, διότι τώρα Ίσα-ΐσα τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως ἔκαμε τὸν Μαντζαβίνον, τὸν ἐκφυλισμένον ἀπόγονον τῶν Βενετσιάνων, τυφλὸν «τὰ τ' ὅτα τόν τε νοῦν τὰ τ' δύμματα!»

Πρόγιματι δὲ Μαντζαβίνος ἐπὶ μερικὰς ἡμέρας, ἀφ' ὅτου ἦκουε τὰς δύο γυναικας νάλληλοϋβρίζωνται ἀπὸ τὰ παραμυθάκια των, ἐγίνετο διπλὸς καὶ τρίδιπλος ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ μολονότι εἶχε ἀμετάτοεπτην ἀπόφασιν, ωιζωθεῖσαν εἰς τὴν καρδιά του ἀπὸ τὴν διεστραμμένην ζήλεια του, νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Πετριτὴν ὅτι ἡ Χρυσαυγή τὸν ἀτιμάζει μὲ τὸν ἔνα καὶ μὲ τὸν ἄλλον, ἀνέβαλλε νὰ τὸ πρᾶξῃ, διότι ἥθελε νὰ διασκεδάσῃ κάμποσον καιρὸν πρῶτα μὲ τὴν πάλην καὶ τὴν ἀγωνίαν τῶν δύο θυμάτων του ὅπως τὸ γεράκι ποὺ πρὶν νὰ ξεσχίσῃ τὸ αἰγμαλωτισμένο περιστέρι τὸ κυττάζει πρῶτα καλὰ-καλὰ μὲ ἐρεθισμένα ἀπὸ θηριωδίαν ἀλαζονείας μάτια νὰ σπαρταῷ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ νύχια του καὶ ἔπειτα ἀπότομα διὰ μιᾶς φουσκώνει τὰ λαιμά του καὶ τεντώνει τὸ κεφάλι του μὲ ὡρθωμένα τὰ μαυριδερὰ φτερά του ἀπὸ τὸ ρῆγος τοῦ θριάμβου. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἔξακοντίζει ἀπὸ τὰ αἰθέρια ὑψη τῆς φωλιᾶς του γοργότερες τῆς ἀστραπῆς ματιές καὶ ἀναμετρᾶ περιφρονητικὰ τὰ χάρη ποὺ χάσκουν ὑπὸ τοὺς πόδας του, καὶ ἔπειτα, ἀκόρεστο εἰς τὴν ἀλαζονείαν του, στρέφει καὶ δύο-τρεῖς φορὲς ἥρεμα-ἥρεμα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ κεφάλι του καὶ ἐπιβλέπει πάλαι περιφρονητικώτερα τοὺς πλαγινοὺς κόσμους ποὺ ξεδιπλώνονται ἀτελεύτητοι ἀποκάτω του, καὶ ἀκολούθως ἔνθυμεῖται ἔξαφνα καὶ τὸ θῦμά του ποὺ κεῖται ψόφιο πιά, ἀγκυλωμένο[¶] εἰς

τὰ νύχια του, καί, λυσσιασμένο τώρα, διότι δέν τὸ αἰσθάνεται νὰ σπαρταρῷ πλέον, τὸ χτυπῷ ἑλαφρὸ-ἑλαφρὸ εἰς τὴν ἀρχὴν σὰν διὰ νὰ τὸ ξαναφέρῃ εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἀπολαύσῃ ἀκόμη τὰ μεταθανάτια σπαρταρίσματά του, καὶ ὅπως τὸ αἰσθάνεται ἐντελῶς ἀναίσθητο ἀρχῆς τέλος μὲ μανίαν νὰ καταξεσχῖζῃ τές ἀπαλὲς σάρκες του καὶ νὰ τὰς καταπίνῃ μὲ βουλιμίαν ἀκόρεστην καὶ μὲ ὀργὴν ἀνικανοποιήτην... Τὸ ἵδιο καὶ ὁ Μαντζαβίνος, ὅταν ἡ Βασίλω καὶ ἡ Χρυσανγή ἐσυμφιλιώθηκαν ἀδελφικώτατα, ἐπειδὴ ὡς διὰ μαγείας οἱ κανγάδες καὶ τὸ κουρέλιασμα τῆς οἰκογενειακῆς των τιμῆς ἔπανσαν νὰ εὐφραίνουν τὴν μαύρην καρδιά του, ἐκυριεύθηκε πάλαι διπλὰ καὶ τρίδιπλα ἀπὸ τὸ ἀχόρταστο πάθος τῆς ἐκδικήσεως, καὶ ἐκυριεύθηκε χωρὶς διόλου νὰ τοῦ περάσῃ καὶ κατὰ φαντασίαν ἀκόμη ἡ ὑποψία ὅτι τὰ δύο του θύματα εἶχαν ἀνακαλύψει τὴν πονηρίαν του καὶ συνωμολόγησαν μυστικὰ ἀμοιβαίαν συνδρομὴν διὰ νάμυνθοῦν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Μαντζαβίνος, ὡς ἔξυπνος ἀνθρωπος, ἀπέδωκε τὴν κατάπαυσιν τῶν ὑβρεων τῆς Βασίλως καὶ τῆς Χρυσανγῆς καὶ εἰς τὸν φόβον των μῆπως ἐπὶ τέλους μάθουν τὰ συμβαίνοντα οἱ ἄνδρες των καὶ εἰς τὸ ὅτι ἔξεμύμαναν πιὰ μὲ τὴν καρδιά των καὶ αἱ δύο, ἀφ' οὗ ἔξέρασαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ποταμοὺς βλασφημῶν καὶ συκοφαντιῶν ἡμία κατὰ τῆς ἀλληλς. Ἀλλὰ καὶ πλημμυρισμένους ὠκεανοὺς ἀν ἐσχημάτιζαν αἱ ὑβρεις των, πάλαι δέν θὰ ἀρκοῦσαν νὰ σκεπάσουν καὶ νὰ σβύσουν τὴν ἄβυσσον καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἐκδικήσεως κατὰ τῆς Χρυσανγῆς ποὺ ἔχασκε καὶ ἐκόγλαξε ἀδάμαστη εἰς τὰ πυρωμένα στήμη τοῦ Μαντζαβίνου. Δι’ αὐτὸ δαιμονισμένος τώρα διότι αἱ δύο γυναῖκες δὲν ἔγεννοῦσαν πιὰ σκάνδαλα διὰ νὰ τοῦ ἀνακουφίζουν τοῦλάχιστον τὸ φαρμακωμένον ἐναντίον των μῆσος, ἔτρεξε νὰ εῦρῃ τὸν στραβοπόδη Πετριτὴν καὶ νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὰ αἴματα μεταμορφωθεὶς διαδοχικῶς καὶ εἰς νυφίτσαν ποὺ χώνεται εἰς τὴν κρύπτην τοῦ ἀνήσυχα ἡσυχάζοντος λαγοῦ διὰ νὰ τὸν βγάλῃ ἔξω καὶ εἰς κυνηγὸν ποὺ τὸν περιμένει ἡσυχα-ἡσυχα εἰς τὸ ἔβγα του διὰ νὰ τὸν δολοφονήσῃ ἀσφαλέστατα. Ἡτο παραβέβαιος λοιπὸν ὅτι ὁ Πετριτὴς θὰ ἐφρένιαζε ἀπὸ τὸ κακό του, ὅταν θὰ τοῦ ἔξιστόριζε τὰς ἀτιμίας τῆς γυναίκας του, καὶ ἀπὸ τώρα ἐλογάριαζε μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σῆγμα καὶ μὲ ἀκόρεστην ἀπόλαυσιν τὸ ἀνάστα ὁ θεός ποὺ θὰ ἐγίνετο ἀλέτο τὸ σπίτι τῆς Χρυσανγῆς.

Ἐπεται τὸ τέλος.

ΙΩ. Ι. ΓΚΙΚΑΣ